

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

JÄMTLANDS OCH HÄRJEDALENS DIPLOMATARIUM

UTGIVET AV
JÄMTLANDS BIBLIOTEKS DIPLOMATARIEKOMMITTÉ

Första delen, andra häftet
(1350—1418)

UNDER REDAKTION AV

K.-E. LÖFQVIST
Rektor

R. SWEDLUND
Länsarkivarie

A.-B. WISENSKA BOKHANDELN, ÖSTERSUND
(I DISTRIBUTION)

FÖRKORTNINGAR.

Dipl.Dalek.	Diplomatarium Dalecarlicum
D N	Diplomatarium Norvegicum
D S	Diplomatarium Svecanum
S D	Svenskt Diplomatarium från och med år 1401
RPB	Svenska riks-archivets pergamentsbref
RPrB	Svenska riksarchivets pappershandlingar
FMU	Finlands Medeltidsurkunder
J.L.F.T.	Jämtlands läns Fornminnesförenings tidskrift
HSH	Handlingar rörande Skandinaviens historia
HT	Historisk Tidskrift
KB	Kungliga Biblioteket (Stockholm)
RA	Riksarkivet (Stockholm)
UUB	Uppsala Universitetsbibliotek
ÖLA	Länsarkivet i Östersund

Utdrag ur notariatsintyg rörande förhandlingar mellan den påvlige nuntien JOHANNES GUILABERTI och ärkebiskopen jämte domkapitlet i *Uppsala* om uppbörden av Peterspenningen och andra avgifter till påvestolen m. m.

Original på pergament i RA.

Tryckt i DS nr 4645.

 Item tercia littera apostolica. commissionem specialem. de colligendo per eundem dominum nuncium in predictis partibus pro quolibet humano capite. vnum denarium. qui denarius beati Petri. wlgaliter nuncupatur. continet -----

Ad terciam litteram apostolicam. commissionem continentem de colligendo vno denario a quolibet humano capite in dictis partibus. qui denarius beati Petri nuncupatur, dixit, quod rustici in dyocesi Vpsalensi existentes qui colunt et seminant in anno agros suos dant et conferunt illo anno pro se et tota familia sue domus vnum denarium integrum monete in regno Swecie communiter currentis quamuis in alijs dyocesibus tocius prouincie Vpsalensis. non conferunt nisi obulum siue medium denarium dicte monete qui denarius beati Petri. wlgaliter nuncupatur, Alij vero qui non colunt nec seminant terras aliquas non consueuerunt dare dictum censum, Est autem quedam terra in dicta dyocesi Vpsalensi. constituta. que vocatur prouincia Helsingonie. Anggarmannie. et Jampcie. que nunquam consueuit dare aliquid pro dicto censu. nec aliquid fuit exactum ab eisdem,

 Primo super annualj censu. seu denario beati Petri predicto. dixerunt et premiserunt. quod ista dyocesis Vpsalensis. est diuisa et distincta in quatuor partes seu in quatuor prouincias quarum vna nominatur prouincia Thiundie. secunda Attundie tercia Fierundie. et quarta Helsingonie. Angermannie. et Jempcie et de tribus primis prouincijs predictis. ipsi collegerunt et leuauerunt beati Petri denarium predictum. de quarta autem nichil. ex eo. quod illj homines de illa prouincia nunquam aliquo tempore consueuerunt dare seu conferre illum censum.

Item dixerunt et asseruerunt predicti dominus archiepiscopus et capitulum se leuasse et collegisse ac penes se in promptu habere. decimam triennalem siue totam pecuniam decime triennalis olim inposite per dominum Clementem, papam sextum supradictum ad tres annos in subsidium contra Thurcos quam leuauerunt et receperunt distincte et particulariter. in ciuitate et dyocesi Vpsalensi. predictis in primo anno dicti triennij. — — — — —

Item de prouincia Helsingie Angermannie et Jempcie quinquaginta septem marchas. cum sedecim denariis
— — — — —

Översättning.

Den tredje påvliga skrivelsen innehåller ett särskilt uppdrag om insamlande genom samme nuntie (Johannes Guilaberti) från varje person i förut nämnda landsdelar av en denarius, som på modersmålet kallas Peterspenningen — — —

Beträffande den tredje påvliga skrivelsen innehållande uppdraget om insamlande från varje person i nämnda landsdelar av en denarius, som på modersmålet kallas Peterspenningen, yttrade han (ärkebiskop Hemming), att inom Uppsala stift boende bönder, som brukade och sådde sina åkrar under året, för sig och allt sitt husfolk detta år lämna i bidrag en hel penning av det i Sverige allmänt gångbara myntet, ehuru man inom övriga stift lämnar endast en obol eller hälften av den penning av nämnda mynt, som på modersmålet kallas Peterspenningen. Men andra, som ej bruka och så någon jord, pläga ej betala denna skatt. Det finns emellertid en landsdel, belägen inom nämnda Uppsala stift, som kallas provinsen Hälsingland, Ångermanland och Jämtland, den har aldrig pläгат giva något till denna skatt.

I fråga om den årliga skatten eller den förut nämnda Peterspenningen yttrade de (ärkebiskopen och domkapitlet) först, att Uppsalastiftet är delat i fyra särskilda delar eller provinser, av vilka en kallas Tiundaland, den andra Attundaland, den tredje Fjärdhundraland och den fjärde Hälsingland, Ångermanland och Jämtland. Från de nämnda tre första provinserna (folklanden) hava de själva samlat och uppburit den nämnda Peterspenningen men från den fjärde intet, emedan invånarna i denna provins aldrig någonsin pläгат betala denna skatt.

Likaså uppgåvo och försäkrade ovannämnde ärkebiskop och domkapitel, att de uppburit och insamlat och hos sig hade till hands treårstionden eller hela beloppet av den treårgård, som av den ovannämnde påven Clemens VI en gång påbjöds för 3 år till hjälp mot turkarna och som de uppburit och mottogo särskilt fördelad i Uppsala stad och stift under första året av nämnda treårsperiod, — — — — — likaledes från provinsen Hälsingland, Ångermanland och Jämtland 57 mark och 16 penningar.

83

Den 30 december 1350 (?)

Sex präster besvara ärkebiskop HEMMINGS i *Uppsala* brev angående svar på gjorda förfrågningar hos sysslomannen och folket i *Jämtland* om viss jord.

Original på pergament i RA.

Sigill 1, 3 och 4:skadade; 2 och 5: remsor.

Spirituali in Christo patri. ac domino. domino Hemmingo diuina miseracione archiepiscopo Vpsalensi. vestri humiles. Agmundus præpositus in Liith Iæmpcie Petrus in Rødnø Agmundus in Sundum Michael in Brunflo Tuwo in Frøsø Magnus in Aas promptitudinem ffamulatus in omnibus debitam et paratam cum salute. Littera vestra aperta venit ad nos in qua mandastis nobis vobis responsa rescribi quæ ab exactore ac populo terre Iæmpcie haberemus Respondit ita exactor quod patrimonium regis non audebat dimittere nisi cum consensu regis et consulum regni Norvegie quia wlgus affirmabat quod prius erat in illis locis locus placiti et prætorii quam ecclesie ffuerint constructe et quia ex antique consuetudine ffuerat nequiquam aliud volunt consentire nec audent nisi habuerint ex rege super hoc litteram specialem Misit autem exactor litteram ad dominum regem nostrum vna cum consensu tocius communitatis Iæmpcie et sigillo terre pro huiusmodj responsis inquirendis In Christo vigeat et valeat vestra paternitas. reuerenda. Scriptum in crastino Thome canteriensis

Översättning.

Till sin andlige fader och herre i Kristus, herr Hemming, med Guds nåd ärkebiskop i Uppsala, (framföra) Edra ringa (tjänare) Agmund, prost i Lit i Jämtland,

Peter i Rödön, Agmund i Sunne, Mikael i Brunflo, Tuve på Frösön, Magnus i Ås sin i allo tillbörliga och redobogna tjänstvillighet jämte hälsning. Från Eder har till oss kommit en öppen skrivelse, i vilken I befallt oss att skriftligen meddela Eder det svar vi fått från sysslomannen och folket i Jämtland. Denne svarede, att han ej vågade avstå från konungens egendom utan medgivande av Norges konung och rådsherrar, emedan allmänheten försäkrade, att det i dessa trakter funnits en tingsplats förr än kyrkor blivit uppförda, och emedan det var i enlighet med gammal plägsed. De varken vilja eller våga besluta något annat, om de icke få en särskild skrivelse härom från konungen. Sysslomannen har nämligen skickat ett brev med hela den jämtländska menighetens godkännande och landskapets sigill till vår herre konung för att anhålla om ett sådant svar. Må liv och kraft i Kristus beskåras Eder, vördnadsvärde fader. Skrivet dagen efter Tomas' av Canterbury dag.

HÅRSTA

Den 21 februari 1351

Intyg om den ed, vilken inför sysslomannen i *Jämtland* NIKLAS PETERSSON avlagts angående råskillnaden mellan *Mörsils*, *Undersåkera* och *Åre* socknar samt konungens allmänning i söder och väster och *Alsens* socken i norr.

Original på pergament i RA.

Sigill 1 och 2: remsor.

Tryckt i DS nr 4686; DN, III nr 273; i *Geijer*, Konungens allmänning och socknarna i västra Jämtland, sid. 8 (Heimbygdas Tidskrift, I, Fornvårdaren, VII, 1939—1940); i *Jämten* 1908, sid. 34. Se RPB: 8. I Geijers uppsats finnes brevet även översatt.

Ollum monnum þæim sæm þetta bref sea æðr høyra sænda besse bærdorsson. ok øynðr bunge *Quediu*. Guds. ok sina. yðr se kunnught. att aa manadaghin næsta firir mathie apostoli a xiita. are ok xxta. Rikis okars værdeliks herra magnusar med gudes nad noriks sweia ok skane konungs varom mitt þær hia høyrdum ok saam aa. aa harokstathum j vndisakærs sokn att lafrynz j stofnagarde. þronder j dall. þærmoðr j edsase, ok clæmeter smider baro ok suoro att fullan bokar ed firir nichulase peters syni syslumanne j yemptal[and]e att þæssu alamærke hæfua værit fra hæidnum houghe æfter þui sæm þerra forældræ sagdho firir þæim mællum møresildræ monna vndisækringa ok arbyggia ok konungs almænnings sunnan firir ok væstan æn nordan firir alsbyggia aall. fyrst att vphafue byryasz j hardkætle,

þædan ok j. tapofurubærgh, þædhan ok j hafarásen, þædan ok j dyöposior asen oustan, þædan ok j klumbuskor, þædan ok j stora græniotoppen, þædan ok j grímas, þædan ok j valøster, þædan ok j huassæ klæpp, þædan ok j frestafloa, þædan ok j fornabergh, þædan ok j tænnarand, þædan ok j tænnafors, þædan ok j kaldabæk, þædan ok j vífuabergh, þædan ok j fiælla swæng þædan ok j grodhakirkio, þædan ok j blaflughu bergh, þædan ok j. sabdaklæpp, þædan ok j gæddostrom, þædan ok j. ashællu, þædan j¹ saxulfsrand, þædan ok j faghra suid, þædan ok j Rossa hællu, þædan ok j edhesmyr, þædan ok after j hardkætill, ok til sannind hær vm okaræ hörnd ok hiauaru satto mit okor insigli firir þetta bref er gort var j stad dægghi ok are sëm før sigher.

På övre kanten: 32. K. Magni Reg.år (blyerts, 1600-talet).

85

“FIRIR BERGHI“

Den 6 mars 1351

JON i Mörviken och hans broder SIGURD intyga, att alla tvister mellan dem och NIKLAS PETERSSON äro bilagda.

Original på pergament i RA.

Sigill 1 och 2: remsor.

Tryckt i DS nr 4689; DN, III nr 274. Se RPB: 9.

Ollum mannum þæim semm þetta bref sia edr hōyra seinda ion j marauik ok siugurdr brodr hans. ýdr se kunnight at mitt vidgongum þui att mitt erom satter ok aalsatte vidr nicholas petersson vm alla þa luti semm var j millum hafua faret hæifuir fra þui fyrsta er ver funnuns ok till þessa dags sua att eingin vaarra skal aa annen kiera huarke lōynlegha edr openberlegha ok till sannýnda her vm settum mit okor insigli firir þetta bref er gort var firir berghi j frōysōy j iamptalande aa sunnudaghen fyrsta j fastu aa tolftha are ok týttughta rikis okars virdolegs herra Magnusar med guds naad noregs svýia ok skane konogs.

På baksidan; N:o 83.

¹ Ordet »j» tillskrivet ovan raden.

LINKÖPING

Den 10 oktober 1351.

ARNALD, gardian i *Linköping*, säljer med konventets samtycke två tolfte delar jord i *Emunderyd* i *Lönneberga* socken till fogden NIKLAS PETERSSON.

Original på pergament i RA.

Sigill 1: remsa; 2: skadat.

Tryckt i DS nr 4755. Se RPB: 34.

Omnibus presens scriptum cernentibus, frater Arnaldus gardianus Lincopensis in Domino salutem sempiternam, Vniuersis constare volo per presentes quod recognosco me vna cum. consensu tocius conuentus Lincopensis viro discreto Nicholao Petersson aduocato Yempcie ac suis veris heredibus duos tolftergos (?) terre in Ømunda rytthe in parochia Lynibergh sitos cum. omnibus adiacencijs suis nullis. penitus exceptis quos Johannes Laurencii bone memorie ob remedium anime sue claustrum. nostro Lincopensi in extremis contulit iusto vendicionis titulo et pleno precio veraciter resignasse jure perpetuo possidendos In cuius rej testimonium sigillum conuentus nostri Lincopensis vna cum. proprio presentibus est appensum Datum. Lincopie anno Domini m^o.ccc^oli^o jn crastino beati Dyonisii sociorumque eius

På baksidan: N:o 40.

Översättning.

Jag Arnald, gardian i Linköping, hälsar alla, som se detta brev, evärdeligen med vår Herre.

Genom detta brev vill jag göra vederligt för alla, att jag erkänner mig hava med hela konventets i Linköping samtycke till fogden över Jämtland, den ärlige mannen Niklas Petersson och hans lagliga arvingar genom laglig försäljning och mot full betalning till evärdelig ägo rättsligen överlätit de två tolfte delar jord i Emunderyd i Lönneberga socken med alla dess tillägor utan något som helst undantag, som Johan Larsson, god i åminnelse, på sitt yttersta för sin själs salighet till evärdlig ägo givit vårt kloster i Linköping. Till bevis härför har vårt Linköpingskonvents sigill jämte mitt eget fästats vid detta brev. Givet i Linköping år 1351 dagen efter den helige Dionysius' och hans följeslagares dag.

Lagmannen BESSE BERGTORSSON och fyra bönder underrätta konung MAGNUS om utgången av ett på tinget handlagt dråpsmål.

Original på pergament i RA.

Sigill 1—5: remsor; 6 och 7: snitt.

Tryckt i DS nr 4797; DN, III nr 277. Se RPB: 62.

Virdeleghom herra sinum Magnuse med guðs nað noregs svya ok skane konunge sændæ bæsse bærdorsson loghmaðr j yemptalande olafuer a hølene. olafuer hakonarson. siugurðr j gærdum ok biorn a viggju. Quediu. Guðs ok sina skyldogha ok audmiukæ þianisto, ydrom herradom gorom ver kunnight att ver varom þær hia a almennileghom þingum firir berghe j frøsø j yemptalande ok hørðum aa oftlekæ att nichulas pætersson kærðhe vm aftak birghis lafrenzsar sonar frænda sins er paall clæmitzson tok af ofirsynniu, ok olafuer stafuer var atuistarmaðr at þui samu drape med honum, hørðum ver einghin þær fram komæ þæn er nokot bodh byðý firir þæim fœrnæmdæ paall ok olaf annathuart yðr þægñ eðr fridkaup vaar¹ herræ konungen eðr frændom boiter, serdeles hørðom vitt ok² fœrnæmðr loghmaðr ok olafuer a hølene at nichulas petersson fœrnæmðr gaf aðrnæmdom monnom dagh till stæmno ok fræ att profua þæira maall, gaf han ok se[r]deles gridh till aðrnæmdæ stæmno petare j grönouik ok Rikarde sem opnæmðr nichulas gæfuer fulla sak at þæir varo atvistarmæn aatt opnæmdo drape, ok þau samu gridh took ek olafuer opnæmðr þæim till handæ, till huarra stæmno einghin þæira kom ok einghin þæira lagha forfall at þæir matto eighi till koma sakar nokoræ naudsynar, stodom mitt ok siugurðr j gærdum ok biorn a viggju fœrnæmðr j þý samu profue med loghmannenom sem þæ skulde hafua varitt er þæim varo grið gifuin til opnæmdar stæmnu, er nu þætta mal j guðs valde ok ydrum nadum, varj æwinnelikæ gudh med yðr nu ok iamnenn, ok till sandz vitnesbyrdhar hær vm satto hoker pætersson ok pæter kætilbiornarson siin insigle med varom firir þætta bref er gor var firir

¹ Ordet »min» överstruket och »vaar» tillskrivet ovanför.

² Härefter har stått ett »æk», som sedermera överstrukits.

berghe j frøsø a prættandæ are ok tytygtæ Rikes ydhars manadaghen næsta æfte dominicam letare.

På övre kanten: K. Magni 33 Reg.år (blyerts, 1600-talet).

På baksidan: N:o 33.

STOCKHOLM

Den 20 september 1353.

Fogden NIKLAS PETERSSON och FARDJÄKN i *Hälsingland*, vilka tidigare legat i tvist med varandra, överenskomma om förlikning och skiljedom.

Avskrift i vidimation den 18 mars 1354 (se nr 89).

Tryckt i DS nr 4950; DN, XVIII nr 19. Se RPB: 167.

Nouerint vniuersi quorum jnterest seu jnteresse contingat presens scriptum. nos Nicholaum Pætarson terre Jæmptaland aduocatum et Farthiegn de. Helsingia. amicia et sedacione rixe. jnter nos hucusque mote. jterata. et fauorabiliter nunc facta jn nobiles viros. dominos. Nicholaum Abiornæson. Magnum Gislæson Gregorium Styrbernason milites et Thorstanum Styrbernj. aduocatum Stocholmensem. super estimacione¹ ordinacione satisfaccionis et emende. minus deliquenti faciende. vnanimiter consensisse. promittentes per presentes firmiter et districte. quod in curia Erby. domini Magni Gislason predicti. festo circumcisionis Domini proximo affuturo comparere debeamus vbi tunc statuendum sit. quorsum et quando. predictis viris nobilibus occursuri veniamus. oppositari. responsurique super premissis vt conuenit et condecet. verbis gratis. Gratum igitur et ratum nos habituros per presentes fide christiana compromittimus quicquid predicti nobiles. jnter nos fecerint jn premissis. sed fide et honore saluis. sinistra. quauis interiectione omnimode postposita et penitus circumscripta ammodo ornari volumus et hucusque Jn cuius testimonium. sigilla nostra presentibus sunt appensa. Scriptum Stocholm anno Domini m^o.ccc^o. I tercio. vigilia beati Mathej. apostoli et ewang[e]liste.

¹ Ordet »et» följer överstruket.

Översättning.

Alla, för vilka denna skrivelse är eller kan vara av betydelse, må veta, att vi, Niklas Petersson, fogde över Jämtland, och Fardjäkn från Hälsingland, sedan vänkskapligt biläggande av en tvist, som hittills rått oss emellan, på nytt företagits och skett välvilligt, i fullt samförstånd enat oss om ansedde män, riddarne Nils Åbjörnsson, Magnus Gisleson och Greger Styrbjörnsson samt fogden i Stockholm Torsten Styrbjörnsson, i fråga om att uppskatta och bestämma den gottgörelse och de böter, som böra utgå till den minst skyldige, i det vi härmed på det bestämdaste lova, att vi näst instundande Kristi omskärelsefest skola infinna oss på den förut nämnda herr Magnus Gislesons gård Örby, där det då skall bestämmas, var och när vi skola komma och möta bemälda riddare, göra invändningar och svara med vänliga ord såsom det höves och anstår.

Därför lova vi i kristlig tro att hålla för riktigt och giltigt allt vad de nämnda riddarna bestämma mellan oss beträffande det förut anförda. Tro och heder skola hädanefter liksom hittills vara vår prydnad och vi skola undvika varje ny förveckling. Till bevis härpå ha våra sigill fästats vid detta brev. Skrivet i Stockholm 1353 dagen före den helige aposteln och evangelisten Matteus dag.

89

«LEFSTADHA»

Den 18 mars 1354.

Riddaren NILS ÅBJÖRNSSON vidimerar fogden NIKLAS PETERSSONS och FARDJÄKNS från *Hälsingland* brev rörande överenskommelse om förlikning och skiljedom. (Se nr 88.)

Original på pergament i RA.

Sigill: ur brevet klippt remsa.

Tryckt i DS nr 5009; DN, XVIII nr 19. Se RPB: 167.

Omnibus presens scriptum cernentibus. ego Nicholaus Abiornæson. miles salutem in Domino sempiternam Per presentes recognosco me vidisse ac diligenter perspexisse. litteras. non rasas non abolitas non cancellatas nec in aliqua sui parte viciatas. tenorem qui sequitur. de verbo ad verbum continentes (*Här följer brevet*).

In cuius rej evidenciam firmiorem sigillum meum presentibus est appensum. Datum apud curiam meam Lefstadha anno Domini m^o.ccc^o.l. quarto feria tertia [pr]ox[im]a post dominicam oculi.

På framsidan: 1353. vid: 1354 feria tertia proxima post dominicam oculi = 18 mars 1354.

På baksidan: 1353, d. 20 sept. — 1354. d. 18 mars. — N:o 54.

Översättning.

Jag, riddaren Nils Åbjörnsson, hälsar alla, som se detta brev, evärdeligen med vår Herre. Genom detta brev erkänner jag mig hava sett och noga genomläst en skrivelse utan raderingar, utstrykningar, överkorsningar och ej i någon del skadad, av ordagrant följande innehåll: (*Här följer brevet.*)

Till ytterligare bekräftelse härpå har mitt sigill fästats vid detta brev. Givet på min gård »Lefstadha» år 1354 tredje dagen näst efter 3. sönd. i fastan.

90

STOCKHOLM

Den 4 februari 1355.

GERLAK MYNTER m. fl. borgare i *Stockholm* kvittera 110 mark, som erlagts av fogden NIKLAS PETERSSON.

Avskrift i *Peringskölds* Miscellanea (E: 72) i RA. (Avskrift finnes även i *B. E. Hildebrands* avskriftsamling.)

Tryckt i DS nr 5087.

Omnibus presentes literas visuris Gerlacus Myntær, Christianus Wysæ et Hinricus Rodhe, villani Stokholmenses, in Domino salutem sempiternam. Per presentem seriem noverint universi tam posteri quam presentes nos a viro discreto Nicholao Pætersson, advocato terre Yempcie, centum marcas cum decem marc[i]s¹ denariorum Swevorum recipisse, cum quibus ex marcis redditus annuales, videlicet singulis annis in perpetuum sex marcas, ob anime fratris mei Gerlaci juravi² pie memorie remedium tenentur comparare; vnde ipsum aut heredes ipsius nos aut nostri heredes penitus liberos a solutione earundem ex marcarum dimittimus et quitatos. Quod viri discreti p[ro]testantur³ Heyno Stywe et Godekinus Wisæ, quorum sigilla una cum sigillis nostris in evidenciam firmiorem presentibus sunt appensa. Datum Stokholmis anno Domini mccc quinto in vigilia beate Agathe virginis gloriose.

Ovanför avskriften står som rubrik: Gerlac Myntärs, Cristian Wysäs och Henrich Rodhes quittance på 110. mark af advocaten i Jemptland Nicholas Petersson erlagde; Dat. Stockholm A:o 1355.

I marginalen står: Ex Orig.

Under avskriften: Fem st. »L. S.»

¹ Avskriften har »marcas».

² Felskrivning för »Iuari»?

³ Avskriften har »pertestantur».

Översättning.

Gerlak Mynter, Kristian Vise och Henrik Rodhe, borgare i Stockholm, hälsa alla, som se detta brev, evärdeligen med vår Herre.

Genom detta brev må det vara vederligt för alla, såväl efterkommande som nu levande, att vi av den hederlige mannen Niklas Petersson, fogde över Jämtland, mottagit 110 mark penningar, av vilka 110 mark de årliga avkastningarna, nämligen 6 mark för varje år i oavbruten följd, skola anslås till själägåva för min, Gerlaks, broder Ivar(?), salig i åminnelse, varför vi eller våra arvingar förklara honom själv eller hans arvingar fullkomligt fria från betalningen av dessa 110 mark. Detta betyga de hederliga männen Heino Styve och Godekin Vise, vilkas sigill jämte våra till yttermera visso äro vidhängda. Givet i Stockholm år 1355 dagen före den heliga jungfrun Agatas dag.

91

MYSSJÖ

(22—28) juli (1362—1370).

Exekutorerna i boet efter PETRUS på »Hølløno» bedja konung HÅKAN om beskydd för hans arvingar mot fogden i Jämtland, NIKOLAUS DJÄKN, samt fråga om PETRUS' dotter äger rätt att taga arv efter fadern.

Original på pergament i Norska Riksarkivet.

Intet sigill.

Tryckt i DN, VI nr 273.

Obsequiosa in Domino salutacione premissa. Noueritis jllustrissime rex quod redacto Pet[ro O . . f . . de]¹ Hølløno [in terre materiam(?)]² Nich[olaus diæ]⁴kn aduocatus Jamcie. visis signatis et conscriptis omnibus et singulis infra vel extra possessionem [dicti Pe]⁴tri [seruatis pance-rium quoddam]¹ inde suscepit nobis irrequisitis de quo plurimum miramur. metuentes vt eciam morte eius data silencio et nobis ignorantibus dicta omnia suscipiat auferenda, Quare vestram aggredimur graciam supplicantes quatinus filiis suis. sua omnia mobilia et immobilia libera possidenda concedere velit. ne mendicantes pro ostio alicuius repulse offensam flebiliter paciantur. Ceterum domine rex ad vestram graciam et iudicium confugimus requirentes vtrum vxor Guthormj filia Petri bone memorie. hereditatis paterne sit susceptiua cum leges patrie huiusmodi. habent et iudicant ab heredibus excludendos et quod per mandata vestra de hoc susceperimus rite per omnia faciamus Jn

¹ Mörka fläckar göra brevet oläsligt. Texten utfylld efter DN.

² DN har här det obegripliga »in vestro Matime».

Christo viuite semper Con[s]criptum Myskio sabbato ante Olauī hu-
miles vestri Arnerus [a] Matanæsi Fartiægn a Huateme Joan smyril
Joan a Hara ac ceterj pro executoribus deputatj

På baksidan: Jllustrissimo principi domino Haquino diuina miseracione regi
Suecie et Noruegie detur litera. (Samtida adresspåkrist.) — C. 1360. Fasc. 98, no 4.
(Arnamagneanska samlingens signum.)

Översättning.

Med förutskickad underdånig hälsning i Herren. I mån veta, frejdade konung, att sedan Petrus Olofsson från »Höllönö» avlidit, har fogden i Jämtland, Nikolaus Djäkn, efter det allt som förvarats inom eller utom nämnde Petrus' egendom samt och synnerligen synats, märkts och upptecknats, därifrån oss oåtsporda tagit ett barnesk, varöver vi äro högeligen förvånade och befara, att han, när hans (Petrus') död fallit i glömska, oss ovetande även tar sig till att bortföra allt det nämnda. Därför nalkas vi Ers Nåd med bön, att I viljen bevilja hans barn fritt förfogande över all hans lösa och fasta egendom, för att de icke tiggande vid någons dörr må ömkligen lida smäleken av ett avslag. För övrigt taga vi vår tillflykt, herre konung, till Eder nådiga dom, i det vi fråga, huruvida Guttorms maka, dotter till Petrus, god i åminnelse, har rätt att taga arv efter sin fader, då landets lagar hava dylikt (dylika stadganden) och ange dem, som böra uteslutas från arvingarna, och vad vi genom Eder befallning angående detta fått oss ålagt, vilja vi på ett i allo tillbörligt sätt fullgöra. Leven alltid i Kristus.

Skrivet i Myssjö lördagen före Olofsdagen.

Edra underdåniga Arne på Matnåset, Fardjäkn i Vattjom, Johan Smyril, Johan i Hara och de övriga till exekutorer utsedda.

Brevet må överlämnas till den lysande fursten herr Håkan, med Guds nåd Sveriges och Norges konung.

92

MALMA KYRKA

Den 2 september 1362.

Konung MAGNUS giver SKELDULF (BOTULFSSON) i *Månsta* och hans arvingar *Kungsnäs* gård i *Näs* socken mot en avgift av 6 hermelskinn.

Av lagmannen i Trondheim och Jämtland Henrik Jörgensson den 31 juli 1601 vidimerad avskrift i Norske innelegg 1574—1617 i Norska Riksarkivet.

Originalbrevet har enligt vidiminationsmeningen varit hopfäst med breven nr 95, 105, 114 samt brev ¹⁴/₇ 1478.

Tryckt i J. L. F. T., del 7, sid. 103.

Wij Magnus, medt Gudts naade konninger offuer Suerrig, Norge och Skone, kundgiorre thet for alle manndt, att wij haffuer wnnndt

thenne breffuissir Skioldolph ij Monnstadt wort guodz Konngsness ij Ness sogenn, och arffuinger effter hannom, bögge och boe saa lennge som hannd och de giøre oss fuldt och lige ther aff, som er sex gilde hermelin skind. Och forbiude wij wnnder wor naade och hyldeste, att nogenn mannd hannom heller hanns arffuinge imodt thette wort breff hindre eller quelle. Datum apud ecclesiam Malma diocesis Scaren[*sis*] anno Domini 1360 secundo crastino sancti Egidii abbatis.

I kanten: 2.

Ann. Vidimationsmeningen är av följande lydelse: Kienndis ieg Henndrick Jørgenssønn laugmanndt wdj Trundheimb och Jemptelanndt, att ieg granndgiff-ligenn haffuer seett och offuerleest fem konnge breffue paa pergamentt schreffuidt, medt...¹ segell och...² erre thillhobe fest, liudenndis wdj alle sine ordt puncter och artickler lige efftersom forskriffuit staar, winnder jeg medt mitt signett her nedenn wnnder tröckendis. Actum Trundheimb then 31 julij anno 1601. (*Sigill.*)

93

MARBY

Den 21 december 1362.

SIGURD BERGTORSSON på *Andersön* avstår för skuld en del av sin gård till VIBJÖRN på *Ede*.

Original på pergament i RA.

Sigill 1, 3 och 4: remsor; 2: snitt.

Tryckt i DN, III nr 328.

Ann. På ett vid brevet med en knappnål fäst blad finnes avskrift och översättning av detta brev samt följande anteckning: »Tillvarataget af pastor Feltström i Lith, som fann det bland bodskräp i Hernösand. Har tillhört Burmans saml.» — Brevets skrift är delvis nästan utplånad.

Allum monnum þæim sem þetta bref sea æder høyra sender siugurder bethroson j andersøy *quedi*u guds ok sina kunnukght gerande at ek hefuer goldoth vibiorne bonda. a. eide. j .skuld mina³ er ek athe honom gelda jord mina j andersøy. a. bakkanom vester tualutena Af alla þui er ek aa þar j bæde [med] hvsom ok thumthum. j. akrom ok ein-giom ok allom þeim lunnendom þar til liggia vttan garzs ok jnnan frialst firir hueriom manne gerde han mer þar a⁴ fiorar mærker jemskar ok

¹ Ett oläsligt ord.

² Två oläsliga ord.

³ Ordet »mina» är i brevet understruket och därefter tillfogat »sina».

⁴ Ordet »a» tillskrivet ovan raden.

goldeth huern peningh efter þui sem han mer jattade skal vibiorñ fyr-
sagder luka þar af sinom luta. x. aln. j. skath ok gewa fore tua lute af
setta. lute kornsz ok tualute af atthungenom. þessom godom¹ mannom
hiauèrandom herra niklese a brunflom æistæine flire ok pete berghs-
syni ok austa. a. bakka sem sin jnsigle setto firir þetta bref er gort var
j margabyom. a. thomass møosso dagh. anno domini M^o.c^oc^o.lx^o.ij^o.

På baksidan: A. 9. a. 1: 3.

94

“FFORBERGH“

Den 30 september 1363.

RADGERD, PÅLS i *Genvalla* änka, säljer till JON i *Genvalla* den jord, hon ärvt
efter sin man.

Jfr brev nr 154 och ^{13/10} 1428.

Original på pergament i RA.

Sigill 1: remsa; 2: snitt.

Tryckt i DN, III nr 332.

Anm.: I Fale Burmans Jämtländska resa 1802 (*Johan Nordlander*, Norrländska
samlingar, häfte 3), sid. 111, heter det: »Brev af år 1363 äfvensom andra finnas
hos tolfman Olof Nilsson i *Genvalla*.»

Alla the. thetta. breeff höræ. ok sse, hellssær Jak Raadgerdh. ffor-
dwmdax husfru paals. j. geenwallum. Jñnerlika. med warom. herra.
kennis Jak med thesso ypno breewe. mik. goodhom manne. Jon. j.
geenwallum. the ssama Jordh. ssalth hawa. ther jak æptyr min bonda
ffornæmpda paall j geenwallum ærffft. ogh laglika. ffangit haffwir ffore
xvj marker penningha jempsska. nær by ogh fferre. eengo vndantakno.
aaffhendyr jac the ssama fforñæmpda jord mik ogh mynom harwom.
vndyr fforñæmpda Jon. ogh hans arwa. med allom fforñæmpdom
tillaghom. med thessa goodha manna vitnom. ogh nærwaru ssom er
hakon. j halleem. jon øsstensson j bergh ssokn, østeen j alfftanæs. j
ssama ssokn. thoraldyr j ssiidho. j owika ssokn. olaffwir hans sson,
jon smyrill. j owikassokn Jñ huius vendicionis evidenciam cerciorem.
honestorum virorum sigilla haquini in halleem. jons smyrils² presenti

¹ Bokstaven »h« står felskriven efter »godom».

² Namnen tillskrivna över raden.

duxi apponenda actum fforbergh. anno domini M^o ccc^o lx^o iij. die
beati jeronimi. episcopi et confessoris.

På baksidan: A. 9. a. 1:2. — Påls i Genwall Enka Radgerd sållt till Jon där-
städes sin andel i gården för 16 mark år 1362 — Frösö, Genwalla, Olof Nilson.
(»Frösö» skrivet ovan överstruket »Sunne».)

Konung HÅKAN tager SKELDULF BOTULFSSON, hans hustru och barn i sitt
beskydd samt bekräftar konung MAGNUS' gåva till honom av *Kungsnäs* gård i
Näs socken.

Av lagmannen i Trondheim och Jämtland Henrik Jörgensson den 31 juli 1601
vidimerad avskrift i Norske innelegg 1574—1617 i Norska Riksarkivet.

Originallet har enligt vidimationsmeningen varit hopfäst med breven nr 92, 105,
114 samt brev ¹⁴/₇ 1478.

Tryckt i J. L. F. T., del 7, sid. 103.

Haagenn, medt Gudtz naade Norgis och Suerrigs koning, sennder
alle menndt thennom som *thette* breff see eller høre Gudz hellsen och
sinn. Wij wille, att I schulle wide, att wij haffuer thagidt Skiellolph
Botolphssønn, hanss quinde, hanss børnn och allt *thet* hannd haffuer
och hanss guodz, baade løst och fast, ij mindre lodt och miere, i
Gudz woldt, wor wernn och konngelige thrøst thill alle rette sager,
fuldkommelige forbiudende huer manndt wdj huadt stad eller condi-
tion, som hannd er, hannom, hanss guodtzs eller ware wlouglige att
wforrette ij nogre maade, wdenn huem som *thett* gjør wille bekomme
aff oss wrede, straff och stuor omkostning, och der offuenn paa suare
oss viij ørtug och xij *mark* ij breffuebrodt och hannom sinn fulde
rett dubbelt effter lou[g]lige domme. Ennd huilckenn som hannom,
hanss guodtzs och *thet* hanndt aager giører well emodt, skulle be-
komme och faa aff oss yndeste, wenschab medt sanndt kierlighedt.
Stadfeste wij och hannom medt *thette* wort breff thenn jordt, som
Ness hieder och wdj Ness soggenn ij Jemptelannd ligger, och hanss
arffuinger ligeruiss som wor kiere herre och faders breff, som hannd
hannom paa samme jordt giffuit haffuer och der om giort, formelder,
och forbiude wij nogenn manndt thenn samme jord for hannom eller
hanss arffuinger her effter att hindre eller quelle wden huem som

thet giør, will suare oss samme breffbrodt, som for siger. Sammeledis biude wij wore ombodtzmendt, lougmender, eedsuorne menndt och alle befallnings menndt att størcke hannom thill thet fremmerste de kunde thill loug och rett, imod huilckenn mannd hannd haffuer medt att giøre. Att wij haffuer giffuit hannom thette wort beskiermelse breff sig thill størcke och frelsse, saa biude wij och alle de menndt, som hannom nogenn loughlige skyldt schulle bethale, att I bethaler hannom thett inndenn en halff maanidt ifra thenn thid ij haffue seett eller hørtt thette wort breff, saa frempt de icke wille suare oss 4 mark ij breffuebrodt och bethale dog skyldenn ligeuell sidenn. Thette breff war giort ij Oslo torsdagenn for Bartholomej dag paa Norgis rigis regimenttis thiende aar och beseglitt medt wortt secret oss selff huoss werenddis.

I kanten: 3.

Anm. Vidimationsmeningen se nr 92.

96

OSLO

Den 29 augusti 1364.

Konung HÅKAN bestämmer, att den gamla norska lagen skall gälla i Jämtland m. m.

Avskrift från början av 1500-talet på papper i RA. (Brev den 25 juli 1498 (DN, XIV nr 186) och den 7 maj 1510 (DN, XIV nr 235) äro avskrivna på samma blad.)

Tryckt i DN, XIV nr 9; Norges Gamle Love, III nr 96; Saml. t. norske Folks Sprog o. Hist., I, sid. 37. Se RPrB: 7.

Hakon med gudz nad Noregs ok Suia konunger Sender allum theim som byggia ok bo i iemptalande Them sem thetta breff sia eller høyra quedia gudz ok sina wer vilium ath ther vithir ath med radhe ok samtykth varra godra manna tha haffum wer thessa skipan ok nader med idher gorth ath ther skulur hædan aff, aff wara vegna boa ok wæra vidher foorn ok gamul Noren lag, sva ath ingin vara Syslomanna lagmanna ne vmbodismanna ne hwar thil annarss aff almuganum skal thil annars thala vthan noren logh, geffwm veer idher ok med tesso waro breffue sakar godha manna bønestadh quittha ok lidugha fyri neffdhum allum ok ledangerss ferdum nema twi ath einss ath weer kunnom terss vidher ath tyrffua ath weer lathum wtbiødha varn al-

mogha j norege tha skulu ther oss logliga lidskildo veytha sem han ok honum følγια thinghat sem warom godum mannom ok idher synisth ath landeno badhom ok rikeno j noreghe see nýtsamblegth ok wuinom varom thil skada ok mothestadu fframdelis geffwm veer idher quitta ok lidhuga firi neffdh tha ok leydangerferdh sem magnus gregorisson haffde nemfft idher ok swa fyri alla tha saak sem ther fyri i kunnen ath komma ath theer seer allo therss viliugare ath wæria idharth egith landh fyri wara ok idra vuina agango forbiodom weer hardeliga vndher vara nadh ok hyllo Syslomannum lagmannum allum handgegnum mannum varum ok allum vmbodzm annum idher ath hindra kuælia ne vreth nokon gera mothe thesso varo breffue ok goduilia Nema hver sem thet gera vili setta vaare sanre oblidho ok a offwan ther vaan egha ath veer skulum swa latha effter sua ath adhrum skal thil vidersion verdha Thetta breff var gorth i oslo a torsdagin nesth effter bartolomei messo dag a tiundh aare rikiss waars Noregss ok insiglat oss sielffwm hiawarandhum

97

Den 10 februari 1365.

HÅKAN i Hallom erkänner, att han på BIRGITTAS vägnar av MIKAEL i Orrviken uppburit två kor m. m.

Jfr nr 112.

Original på pergament i RA.

Sigill: remsa efter ett sigill.

Tryckt i DN III, nr 342.

Allum mannom ssum thetta breff høra ok ssea helsar jak hakon ii halleme med varom herra. kennis jak med mino breffue at haffua vpborit aff miklale ij arwik ij ssunda. sokn. thua køør ok koaleghø. aff vmbode ssum jak haffde aa byrdito vængna. ffor thy at thet ssoro. olauer a bakka. ok kætill ij lecstadum at ther var ey. mer oborit vp aff. for thy giuir jak han ok hans æruingia frelsa ok leghoga for huæriom manne. æffte lagh mans dome. Scriptum anno domini M. ccc. sexagesimo quinto. die scolastice virginis. et sigillum thorfinnj legiferi. vna cum sigillo meo est appensum.

På framsidan: N:o 2.

På baksidan: Sunne. Hara. Anders Olsson.

Lagmansdom, omnämnd i Nordinska samlingen (UUB), vol. 301, fol. 124 v., som bevis för Frösönamnets ålder, och i Nordinska samlingen (UUB), vol. 301, fol. 131 v., såsom källa för kyrkoherde Peter i Rödön i en längd över Rödöns präster.

Konung HÅKAN uppläter till KATARINA LAVRANSDOTTER det laxfiske och alla de gårdar, som hennes man haft i *Fors* socken i *Ragunda*, och de gods, som NIKOLAUS DJÄKN hade efter konung MAGNUS' och konung ERIKS brev.

Original på pergament i RA. Tillhör v. Engeströmska samlingen. Se HSH, III, sid. 6. Förteckning öfver Engeströmska Bibliotekets permebrev (nr 22). Har tillhört prosten Ljunggren i Sjögerstad vid Skövde.

Sigill 1: snitt.

Anm.: Vänstra delen av brevet är bortriven.

[Alla the thetta breff høra ælla] sea. helsom wi haquon *med* gudz nathum Swerikis ok norigis konungr ewerdelika *med* warom herra Gorum [wi thet allom mannom witherlikit] *med* thesso waro nærwaranda. opno brefwe. at wi hafwm. wplatit. hedherlike husfrw. katrine lafwrenza dotter [thet laxafiske ok allom the j]ordom henna bonde atte. i Ræwndom i fors sokn: oc all annor the godz som then nielis dyækn. aatte j [...]ht. æpter. thý som. wars kiæra herra oc fadhers konung Magnussa. oc wars kiæra brodhers konung Eriks [brefwe ... theroppa] gifwin æra. Swa. stadhfæstom wi thet nw *med* thesso waro brefwe. henne oc henna ærwingiom til [ewerdelika ægho. forbiudande] allom. foghatom. oc æmbitzmannom. oc allom androm. mannom. hwa the æra. ælla hwem the hælzt [tiæna wid wara hyllest oc] nadh. at sik engin til dirfwe. *med* nakra handa Rææt. thet sama laxafiske. ælla the godz. som fornemde. [katrine lafwrenza dotter ægher so]m fõrra ær saght. hindra qwælia. ælla j nakre mato skadha. mote thesso waro brefwe. swa frampt som the [willia war nadh niuta da]tum apud fratres minores stocholmensis. anno domini Mcccclxx primo die beati Bartholomei apostoli sub secreto nostro apposito

På framsidan: N:o 22 v E.

På baksidan: N 40 — Tillhörigt Her Prosten Liungren i S.

STOCKHOLM

Den 24 augusti 1371.

Konung HÅKAN giver PETER i *Börön Våge* i *Lockne* socken och en del av »*Bærgh*» i *Revsunds* socken.

Jfr nr 101, 103.

Original på pergament hos Heimbygda, Östersund. Brevet är hopsytt med följande brev.

Avskrift finnes i B 20, RA.

Sigill 1: snitt.

Tryckt i *Persson*, *Lockne* socken, sid. 110; *Bull*, *Jemtland* og *Norge*, sid. 105.

Wj hakon medh gudz nadh Swerikes ok Noregs konnunger helsom allom thetta breff høra eller see medh gudhi kungørindes jther at wj hawm giwit ok vnt þether j berø jordher som [s]wa heta wagher j loftene soken som sex. men. konna prōwa at aff henna ma gange os [j] skat til ewerdelika egha ok hans arwingom ok swa thrio¹ delin aff bærg h j refsunda soken ok til ewerdelika eghæ vnder gamplin skat thi forbiudhum wj hwariom mannæ² foghdom ok vmbodz mannom hannum hindra eller quælio mote thessa waro brewe swa frampt j wilin elska war nadh ok hylla Scripta stokholmis anno dominj M ccc lxx primo die beatj bartholomej apostholi Sub secreto nostro apposito presentibus impendentj

STOCKHOLM

Den 24 augusti 1371.

Konung HÅKAN bekräftar det brev, som herr NARVE INGEVALDSSON, riddare, givit PETER i *Börön* på ett gods.

Jfr nr 100, 103.

Original på pergament hos Heimbygda, Östersund. Brevet är hopsytt med föregående brev.

Avskrift finnes i B 20, RA.

Intet spår av sigill.

Tryckt i *Persson*, *Lockne* socken, sid. 110. I *Bull*, *Jemtland* og *Norge*, sid. 105, är brevet refererat.

Wj hakon medh gudz nadh Swerikes ok Noregs konnunger helsom allom thetta breff høra eller see medh gudhi kungør[æ]nde jther at wj stadfestum thetta breff som war elskælikom radhgiware herra

¹ Efter »thrio» uppehåll i texten på grund av skada i pergamentet.

² I brevet egentligen »mannæ».

narwæ ingewalsson riddara hawær giwæt pether j berø som ludher
wm thet godz som . . .¹ hether swa at han skal thet frellika nyuta ok
ewerdelika egha ok hans erwingge epfter han medh swa skel . han skal
ther wt aff giwa gamlen skat ok fornen, thi forbiudhum wj hwariom
mannæ vnder war nadh hanom hindra eller hans arwinge moot thesso
waro brewe, som skriwit war² j stokholm Anno Dominj M^o ccc^o lxx
primo die beatj bartholomej apostholi sub secreto nostro apposito
presentibus impendentj

MAGNUS i *Hovermo* säljer till ARNE PARTER en kvarn i *Hovermoforsen*.
Jfr nr 119, 121.

Original på pergament i RA.

Sigill 1: snitt; 2: remsa; 3: snitt.

Tryckt i DN, III nr 379; Jämten 1911, sid. 44.

Ann.: Brevet finnes omnämnt i Norrlands lagmansdombok 1685, fol. 453 v. och 459 v. RA.

Ollom mannom theem som thette breff see hellir oc høra helssir
jæc magnus aff hogermo med quedu guds oc mine oc kennis jæc thes
med mine vpne brewe at jæc hawer gullith oc ladith arne partir
kwærnestadin j hogermo ffaars a østirlandin allin follin oc frælssin
ffor mik oc mine ærwingom oc ffor hwærium androm oc swo mikit aff
schoogh som han widhir thorwir til ælwith oc til vmbooth ffornæffde
kwærnastadin oc ffrælssin³ wegin til oc ffraa, wærdur arne partir nokith
v ffrææl[s]th j then same ffornæffde forssenom thaa være thenne Ren-
schap oc sæetmal swa gyorth som v gyorth os j mellom oc vare ær-
wingom at hær thes vissir vm ær, til sanne oc visse mere gyorth, tha
vare nær os then time ærlegin man olawer salueson oc hakon j hallem
oc thorffinnir j westirby, oc bedis jæc theris jnsigel for thette breff
som Scriwith war Sub Anno domini M^o ccc^o lxx ij.

På framsidan: 1372.

På baksidan: Anno 1666, den 24. octob. oppå Owikens laga tingh insinuerades
detta, oplästes och för gott och gillt kändt. Actum ut supra. Daniel Bartilson.
Pehr Clauzen Broman.

¹ Rasur; sex bokstäver.

² Ordet »war» tillskrivet över raden.

³ Ett ursprungligt »frælssar» tycks ha ändrats till »frælssin».

Konung HÅKAN tager PETER ALEXANDERSSON, hans hustru och barn i sitt beskydd samt giver honom frihet från all skatt för hans sätesgård *Börön*.

Jfr nr:s 100, 101.

Original på pergament hos Heimbygda, Östersund. Avskrift av brevet finnes i B 20, RA.

Sigill 1: remsa.

Tryckt i *Persson*, Lockne socken, sid. 111.

Hakon med gudes nadh Noreghs ok Swia konunger Sendir Ollom Monnom þeim sem þetta bref sea eder høira *Qvediu guds ok sina*, ver vilium at þer vitir at ver hafuum tekit peter alexandersson kono hans ok barn ok allan þeirra warnnad ok godz sem þau eigha eda eighanda verda J minna lut eder meira J lande eder lausum øyri loghlegha y gudes wald wara vernd ok konunglekr traust, til allra Rettra maala, fulkomlegha firirbiodhande hueriom manne hueriar stettar eder tighundar sem huer er þeim at mýsfyrma eder þeirra godz ok varnnade nokrar agangor at veita vm fram logh ok Retlynd Nema huer sem þet gere wili setta af os Reida Refsingom ok hardom afuarkostom, ok aa ofuan Swara oss atta markom J brefuabrot, ok þann Rett sem eftir laghadome ok haulfun aukin sakar þessa wars brefs, hafwm ver ok gefuet hono[m]¹ sin eighan sethes gard, berghø frealsan ok kuittan af ollom wtgerdom, skattom tollom ok alaghom sakar þes at han er nu waar handgengin man worden, biodom ver ok ollom monnom þeim sem adernemfdom peter eigha nokrar loghleghar skuldir at luka, at þer hafue huer loket sem skyldugher er Jnnan þers halves manadher sem þer hafua seet eder høyrð þetta wart bref Swaframpt er huar þeirra vili eighe luka oss fiorar markar J brefuabrot ok luka þo honom sina skuld at sidare se þetta bref war gort J Nidarose a fyrsta sommarsdagh a xvii are Rikis wars Noreghs ok Jnzsighlat os sealfwm hiauarandom

¹ I brevet egentligen »honor».

GUDFAST ARNBJÖRNSSON, präst i *Härjedalen*, tillkännager, att ASBJÖRN RAUDMARSSON sålde vissa jordlotter till OLOF PETERSSON.

Original på pergament i ÖLA.

Intet spår av sigill.

Tryckt i DN, XVI nr 33; *Modin*, Härjedalens ortnamn och bygdesågner (1911), sid. 293.

Ollum monnum þæim seim þætta bref sea æder høyræ sænder gydh-faster anbiorner prester j heireiadal *quediū gudz* ok sina kunnigh gerandes at þer var ek nere j sweigh at þeir holdo hondom saman¹ olafuer pæderson ok asbiorn rawdmarsson *medh þui* skilordhe at fyrnemfder asbiorn seldi olafuer staksænghi þellen sunnen ælfui ok þrw loddnynghi vider sælinu badhe sunnan ok nordhen firir fim merker herdelker frialt ok heimolt firir huarium manne fra sik ok sinum erfvinghum ok vndir han ok hans erfvingha ok til sanýnde her om setti ek mit insighli firir þætta bref er gort vaar j sweigh odensdagh enste firir clemensmesso dagh anno Domini m^oc^oc^oc^olxx^o secundo.

Anm. Yngre, nästan utplånad skrift på baksidan.

Konung MAGNUS bekräftar de brev, genom vilka han och konung HÅKAN skänkt SKELDULF (BOTULFSSON) i *Månsta* gården *Kungsnäs* i *Näs* socken.

Av lagmannen i Trondheim och Jämtland Henrik Jörgensson den 31 juli 1601 vidimerad avskrift i Norske innelegg 1574—1617 i Norska riksarkivet. Originalbrevet har enligt vidimationsmeningen varit hopfäst med breven nr 92, 95, 114 samt brev ¹⁴/₇ 1478.

Tryckt i J. L. F. T., del 7, sid. 104 o. f.

Magnus, medt Gudtzs naade Norrigis och Suerrigis konningh, önn-scher alle dennom, som denne neruerend^{is} schriff^t seend^{is} worder, euig

¹ Ordet »saman» tillskrivet ovan raden.

sallighet wdj Herrenn. Wider, att wij bekreffthe huiss breffue, som erre Skielldolph ij Monstadt paa nogitt wort guodtzs och jorder kaldis Konngsness liggenndis wdj Ness sogenn ij wort lannd Jemptelanndt, ennthen giffne wed oss saa och wor kiere sønns och herris konning Haagenss paa samme woris breff stadfestelssis breffue, huilcke disse woris breffue ere thillhengde, och wed neruerrenndis breffuers liudelsse stadfeste wij woris willie effter samme breffuers artickler och puncter alle och huer serdelis att bliffue warigh wdj alld sinn størkis krafft. Huorfore wij strenngeligenn forbiude wnder woris hyldist och naade, att ingenn, aff huad wilkor eller stadt hannd were kanndt, schall fordriste sig thill *forscreffne* Skielldolph eller hanns arffuinger imodt *forscreffne* woris och *forscreffne* wor sønns breffs liudelsse ij nogenn maade att hindre eller forfanng att giøre och saa skaffer sig woris mildhett att schulle frawige. Giffuit wdj Bergenn anno Dominj 1373 paa Jomfru Mariæ himmelfardz dagh.

Över avskriften: Ett latinskt breff.

I kanten: 4.

Anm. Vidimationsmeningen se nr 92.

106

HÅRSTA

Den 21 januari 1374.

Fogden OLOF SALVESSON överlåter till EIVIND TORLEIVSSON ödesjorden *Hägre* och »*Sio*» i *Undersåkers* socken.

Original på pergament i RA.

Sigill 1: remsa.

Avskrift av brevet finnes i Ekdahls Samling A: 1.

Tryckt i DN, III nr 390.

Allum Mannum them som thetta breff høra ælla se sænder Olaff saluasson fooghte j jæmpta[*lande*] helso *meth* guthi kungørandis at vnder mins herra kunungh Magnosa naath tha hafwer jach vnt och latit thæssom brefførera øwinds thorleeffson ena øthis jorth som hægran och sio heter och j vndansaker sokn ligger och længe hafwer

a øthe lighat, meth swa skiæl at thæn same øwinder ælla hans ærwingia skula luka minum herra kunungenom. eet halpt gilt skin aff the samw jorthene hwart aar, och thær meth skal han och hans ærwingia æpter han hafwa the samw jorthena frælsa och ohindratha fore allum mannum meth alle thy thær til ligger och lighat hafwer aff nyo och forno och æi ær meth laghum vndan gangit ængum stykkium vndan taknum, æ mæthan han ælla hans ærwingia for ma luka minum herra sin skat thær aff Scriptum in harastathum Anno domini M^o. ccc lxx quarto die beate Agnetis virginis sub sigillo proprio apposito in pendentii.

På framsidan: N:o 2 — 1374.

107

Den 1 augusti—17 oktober 1374.

OLOF NILSSON, apostolisk notarie, ger intyg om rannsakingar om gränsen mellan *Uppsala* och *Åbo* stift.

Jfr nr:s 2, 3, 108.

Avskrift i *Åbo domkyrkas svartbok*, fol. 13—13 v., och i *Skoklosters Codex Aboensis*, fol. 51 v.—53, i RA.

Tryckt i *Registrum Ecclesie Aboensis*, nr 230, och i *Peringskiöld, Monumenta Uplandica*, sid. 3—5 (där notariatstecknet är avritat). — Jfr FMU, I, nr 834.

Jfr även *Nils Ahnlund*, Rannsakingen om stiftsgränsen i Norrabotten 1374. HT 1920.

In nomine Dominj amen. Anno a natiuitate eiusdem millesimo trecentesimo lxx quarto¹, jndiccione duodecima², pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini, domini Gregorij digna Dei prouidencia pape xi anno quarto. Nouerint vniuersi, presentes pariter et futuri, hoc presens publicum instrvmentum lecturi sev audituri, quod venerabili in Christo patre et domino, domino Birgero, Dei gracia archiepiscopo Vpsalensi, constituto prima^a) mensis Augusti in parrochia ecclesie Lulaa in Norrabutn³ apud opidum quoddam vocatum Pirte^b) sue dyocesis Vpsalensis, in presenciam mej notarii et testimoniorum^c) subscriptorum personaliter existentes ibidem viri discreti Olaus, dictus Quedinger, et Antorus, parrochiani capelle Pyto^d) eiusdem dyocesis et contracte, prestito⁴ eorum iuramento ad sancta Dei ewangelia de

veritate dicenda in quantum scirent de et super limitibus, qui olim^{e)}
 Vpsalensis et Aboensis dyocesis fines concernunt, deposuerunt singilla-
 tim⁵ istomodo: deposuit jtaque primum idem Olaus, interrogatus per
 me notarium, quod limites antiqui inter dictas^{f)} dyocesces sunt et
 fuerant⁶ ab antiquo in quadam modica insula, situata circa finem et
 in medio uel quasi cuiusdam fluminis dicti wlgariter Vla^{g)}, vbi
 dicti limites per quendam magnum acruum per^{h)} cumulum lapi-
 dum sunt distincti, et quod de premissis omnibus et singulis apud
 omnes Helsingosⁱ⁾ et Norrabotn⁷ inhabitantes est et ab antiquo
 fuerat vox et fama. Antorus quoque predictus, dicte capelle Pyto^{d)}
 parrochianus et tutor, iuratus et interrogatus vt predicatur super
 eodem, deposuit et dixit se non vidisse limites predictos, sed ab
 antiquioribus audiuisse omnia et singula sicut superior testis depo-
 suit^{l)} in premissis. Actum anno, die et loco, jndiccione^{s)} et ponti-
 ficatu quibus supra, presentibus honorabilibus viris, dominis Torstano
 de Nætra^{o)} et Johanne de Skellepte^{k)} ecclesiarum rectoribus, testibus
 ad premissa vocatis pariter et rogatis. Jtem anno, jndiccione^{l)} ponti-
 ficatu premissis, vicesima prima¹⁰ die mensis Augusti in fundo pres-
 biteralij dicte ecclesie Lulaa^{m)}, in presencia mei notarii supradicti, pre-
 sentibus eciam honorabili domino Andrea, preposito in Jæmptia et
 aliis fidedignis, constitutus quidam Sigurdus de Glappastadom¹¹ iuratus
 et interrogatus dixit de limitibus supradictis, quod dominus Nicolaus
 Æbiornæson¹², miles, et Johannes Kroker¹³, legifer, ak dominus
 Torstanus Storbiornason¹⁴ renouarunt prefatos limites, vocatos raa-
 merke¹⁵, qui inter Helsingensesⁿ⁾ et Finlandenses^{o)} in quadam insula
 sita in Vlaa^{p)} appositi^{q)} dinoscuntur. Confessus tamen fuit se hoc
 habere ex informacione relatum^{r)} filij sui, dicti Hersa^{s)}, qui in
 comitiua fuit¹⁶ cum supradicto domino Torstano illac super huiusmodi
 negocio transeunte. Post hoc anno quo supra, jndiccione xiiij, prima
 die mensis Octobris, in portu quodam dicto Hernøsundh, parrochie
 Hernø in Angermannia, jn presencia mej supradicti notarii ac testium
 qui sequuntur constitutus Nicolaus Pederson de Vtnæs, parrochianus
 in Styrænes, iuratus et interrogatus asseruit se presentem fuisse et
 vidisse limites, dictos raamærk¹⁷, in Wlaa^{18 g)}, quando renouati fuerunt
 per dominum Torstanum Storbyornæson, tunc aduocatum Helsingie;
 dixitque se personaliter audiuisse, quod ffelicis recordacionis dominus

Hemings, olim episcopus Aboensis, confessus fuit et veraciter recognouit coram venerabili patre domino Hemingo, Dei gracia quondam Vpsalensi archiepiscopo bone memorie, omnia quecunque de¹⁹ suo officio aliquando exercuerant¹⁾ et impenderat in Norrabuthn²⁰, siue confirmando, siue cimiteria benedicendo, se fecisse in seruicium Vpsalensis ecclesie et ipsius dominj archiepiscopi releuamen; dixitque verba ista sensualiter scripta esse et contineri in libro legum terre Helsingonie: Swa æra helsinga raa, som byrias²¹ i vla^{g)} træske ok ledher epter isina^{u)} fempten vikna langan. Actum anno, die^{v)} loco predictas^{x)}, presentibus nobili viro Finwido Findwisson²² viris discretis, dominis Torstano de Nætra^{23 y)} ac Johanne de Nördungaradh, ecclesiarum curatis, ad premissa testibus vocatis pariter et rogatis. Preterea sub anno quo supra, jndiccione et pontificatu inmediate premissis, xvij die mensis Octobris, hora prima uel quasi, jn mei notarii supra dicti²⁾ ac testium subscriptorum presencia apud portum dictum Swartasundh, parrochie^{II} Norrala et prepositure Baldanæs, constitutus personaliter Joan Langh^{â)}, vir discretus, parrochianus dicte ecclesie Norrala, iuratus et per me interrogatus super limitibus suprascriptis confessus fuit, primo, quod gubernator extitit nauicule domini Hemingi archiepiscopi predicti, quando versus Torna^{â)} in Norrabotn²⁴ se transuexit; 2:o dixit, quod idem dominus Hemingus archiepiscopus et dominus Hemingus episcopus Aboensis conuenerant⁵⁾ in portu quodam dicto Kompanasundh, situato inter ecclesias Lulaa^{m)} et Torna^{â)}, in quadam quinta feria, tractatum super huiusmodi limitibus habituri; 3:o dixit se audiuisse, dictum dominum Hemingum episcopum Aboensem manifeste fateri coram eo^{aa)} domino archiepiscopo, se confirmasse et cimiterium²⁵ in Torna^{â)} benedixisse nomine et ex parte^{bb)} dominj archiepiscopi et ipsius Vpsalensis ecclesie et non suo nomine^{III} vel eciam^{26 cc)} ecclesie Aboensis, super quo litteras suas patentes domino archiepiscopo tunc concessit prefatus episcopus Aboensis; quarto dixit, quod idem dominus Hemingus archiepiscopus^{27 III} pro tunc baptizauit in Tornæ^{28 ä)} circa viginti personas, tam de lapponibus, quam eciam de carelis habitantibus in Vlaa^{p)}, Kim et Sim²⁹, in quodam magno dolio infra capellam ipsam Torni ad hoc specialiter apportato, populo foris stante; dixit quinto, quod dominus Torstanus Storbiornason, tunc aduocatus Helsingie, sequutus fuit protunc eundem dominum archie-

piscope, et quod ipse cum aliis de Helsingia transiuit versus³⁰ dd) pro terminis et limitibus ibidem prius positis innouandis, qui postmodum in Torna^{a)} ad eundem dominum archiepiscopum est reuersus; sexto quoque dixit, limites seu terminos inter ipsas Vpsalensem et Aboensem dyoceses in Vlaa^{p)} constitutos esse sicut apud incolas in Helsingia generaliter extat publica vox³¹ et^{IV} fama Acta fuerunt hæc, prout narratur superius, presentibus honorabilibus viris dominis Mathia, preposito in Baaldanæs, et Mathia in Norralom, ecclesiarum rectoribus, ac Thoma de Vexio, layco, testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis.³²

Et ego Olauus Nicolaj, presbiter et curatus ecclesie Tillinge, dyocesis Vpsalensis in regno Suecie, et publicus auctoritate apostolica notarius, premissis iuramentj receptioni, depositionibus, interrogacionibus, confirmationibus^{ee)} ac dictis dictorum deponencium necnon omnibus aliis et singulis, dum sic fiebant, vna cum testibus supradictis presens interfui et de predictis notam recepi, quam in hanc formam publicam redegii et scribi feci per manum Andree Beronis, me inpedito, signoque meo consueto signaui et me subscripsi, per venerabilem in Christo patrem, dominum Birgerum, diuina miseracione archiepiscopum supradictum, specialiter requisitus et rogatus in fidem et testimonium premissorum.

Överskrift: Transsumptum instrvmentj super limitibus inter Vpsalensem et Aboensem episcopatus; sed testes pro magna parte suspecti habentur. Sed prescripcione huiusmodi instrumentvm infirmatur.

Varianter i Skoklosters Codex Aboensis: ¹ 137 quarto ² xii ³ Norbotn ⁴ »pre-
stite» understruket och deröver skrivet »prefate» ⁵ sigillatim ⁶ fuerunt ⁷ Norbotn
⁸ »jndiccionem» utlämnat ⁹ Næræ ¹⁰ xxi:a ¹¹ Siwrdus de Gloppastadhom ¹² Æs-
biornson ¹³ Krokæ ¹⁴ Storbiorn ¹⁵ ro märke ¹⁶ »fuit» saknas ¹⁷ ramærkke ¹⁸ Vla
¹⁹ »de» saknas ²⁰ Norbotn ²¹ bõrias ²² Findeweson ²³ Nætræ ²⁴ Norbotn
²⁵ cimiteria ²⁶ »eciam» saknas ²⁷ archiepiscopus Vpsalensis ²⁸ Torna ²⁹ »Sim»
utstruket och deröver skrivet »Simaa» ³⁰ »rursus» som är skrivet över ett utstru-
ket »versus» ³¹ voce ³² Här slutar brevet i Skoklosters Codex Aboensis.

Bland varianterna i Peringskiöld, Monumenta Uplandica, anmärkas:

a) Här följer »die» b) Pyrte c) tertium d) Pito e) »olim» saknas f) præ-
dictas g) Ulo h) seu i) Helsingiam j) Nätro k) Skällopt l) Här följer »et»

m) Lulo n) Helsingiam o) Finlandiam p) Uloaa q) positi r) et relatu s) Hærsæ
 t) exersuerat u) Isma v) Här följer »et» x) prædictis y) Nätra z) »pedicti
 å) Langer ä) Tornö ö) convenerunt aa) eodem bb) Här följer »ejusdem»
 cc) »eciam» saknas dd) Här följer »Uloaa» ee) confessionibus.

I) Här följer »et dixit se non vidisse» överstruket. II) Här följer ordet »dicta»
 överstruket. III) Ordet skrivet två gånger. IV) »vox et» skrivet över raden.

Översättning.

I Herrens namn, amen. År 1374 e. Kr. f. under tolfte indiktionsåret och fjärde året av vår i Kristus helige faders och herres, genom Guds försyn påven Gregorius den elftes pontifikat. Alla nu levande och likaså tillkommande, som läsa eller höra detta offentliga intyg, skola veta, att då vår vördade fader och herre i Kristus, herr Birger, med Guds nåd ärkebiskop i Uppsala, den första augusti uppehöll sig i Luleå kyrkosocken i Norrbotten i en by vid namn »Pirte», tillhörande hans Uppsala-stift, i närvaro av mig såsom notarie och undertecknade vittnen, de därstädes personligen närvarande förståndige männen Olof, kallad Quedinger, och Andor från Piteå kapellförsamling av samma stift och prostadöme, efter av dem avlagd ed vid Guds heliga evangelier att omtala verkliga förhållandet — så långt de kände till det — i fråga om de råmärken, som förut hört till gränserna mellan Uppsala och Åbo stift, vittnade var för sig på följande sätt.

Först vittnade alltså Olof, tillfrågad av mig, notarien, att de forna gränserna mellan de nämnda stiftens gå och av ålder gått över en liten ö vid utloppet av och ungefär i mitten av en älv, på folkspråket kallad »Ula», där de nämnda gränserna äro utmärkta av en stor hög, ett stenröse, och att det om det föregående samt och synnerligen finns och av gammalt funnits en muntlig tradition bland alla hälsingar och inbyggare i Norrbotten.

Även förbemälda Andor, som var från nämnda Piteå kapellförsamling och dess kyrkovård, avlade — efter ed och, såsom förut sagts, hörd om denna sak — vittnesmål och sade, att han ej sett dessa råmärken men av äldre hört talas om alltsammans, såsom det ovannämnda vittnet i det föregående betygt.

Förhandlat samma år, dag, ställe, indiktionsår och pontifikat som ovan i närvaro av de hedervärda männen kyrkoherdarna Torsten från Nätra och Johannes från Skellefteå, och till det föregående kallade och hörda vittnen.

Likaledes under förut angivet år, indiktionsår och pontifikat, tjugoförsta dagen i månaden augusti på den nämnda Luleåförsamlingens prästbol i närvaro av mig, den ovannämnde notarien, och även av den hedervärda Jämtlandsprosten herr Andreas och andra trovärdiga personer uppgav en tillstädesvarande Sigurd från Klappsta efter avlagd ed och på tillfrågan angående de ovannämnda gränserna, att riddaren herr Nils Åbjörnsson och lagmannen Johannes Krok samt herr Torsten Styrbjörnsson förnyat dessa gränser, kallade råmärken, som man ser uppställda mellan Hälsingland och Finland på en ö i Ule älv.

Han medgav likväl, att han hade detta efter en upplysning meddelad av hans son Herse, som varit i följe med ovannämnde herr Torsten, då han var på genomresa där i detta ärende.

Därefter år som ovan under trettonde indiktionsåret, första dagen i oktober månad i en hamn, som kallas »Hernösundh» inom Härnö socken i Ångermanland i närvaro av mig, den ovannämnde notarien, och följande vittnen, försäkrade den närvarande Nils Petersson från Utnäs tillhörande Styrnäs socken efter avlagd ed och på tillfrågan, att han varit närvarande och sett gränserna, de nämnda råmärkena i Ule älv, när de förnyades genom herr Torsten Styrbjörnsson, dåvarande fogden i Hälsingland; och han sade sig personligen hava hört, att herr Hemming, salig i åminnelse, förr biskop i Åbo, inför den vördnadsvärde herr Hemming, med Guds nåd förr ärkebiskop i Uppsala, god i åminnelse, erkände och sanningsenligt intygade, att alla förrättningar han å sitt ämbetes vägnar utfört i Norrbotten vare sig genom konfirmation eller invigning av begravningsplatser hade han gjort såsom en tjänst för Uppsalakyrkan och till en lättnad för ärkebiskopen själv, och han uppgav, att dessa ord vore officiellt avfattade och inginge i boken om Hälsingelagen: Swa æra Helsinga raa, som byrias i Ula træske ok ledher epter isina fempten vikna langan.

Förhandlat år, dag och ort som förut nämnts i närvaro av riddaren Finnvid Finnvidsson, de förståndige männen kyrkoherdarna Torsten från Nätra och Johannes från Nordingrå, till förutnämnda förhandlingar kallade och hörda vittnen.

Dessutom under ovan angivna år, nyssnämnda indiktion och pontifikat, den sjuttionde dagen i oktober månad, ungefär vid första timmen i närvaro av mig såsom förut nämnd notarie och nedan angivna vittnen vid hamnen Svartsundet i Norrala socken och Bollnäs prosteri erkände den personligen närvarande Johan Lång, en förståndig man från nämnda Norrala socken efter avlagd ed och på min tillfrågan angående ovannämnda gränser, för det första, att han var styrman på bemälde ärkebiskop Hemmings fartyg, då han for över till Torneå i Norrbotten, för det andra sade han, att samme ärkebiskop Hemming och biskop Hemming från Åbo hade sammanträffat i en hamn vid namn »Kompanasundh» mellan Luleå och Torneå kyrkor på en torsdag för att underhandla om dessa gränser, för det tredje sade han, att han hade hört nämnde biskop Hemming från Åbo öppet erkänna inför ärkebiskopen, att han förrättat konfirmation och invigt en begravningsplats i Torneå i herr ärkebiskopens och själva Uppsalakyrkans namn och å deras vägnar och icke i sitt eller Åbokyркans namn, varom den förenämnde Åbobiskopen då lämnade ärkebiskopen sitt öppna brev till bekräftelse; för det fjärde sade han, att samme ärkebiskop Hemming vid detta tillfälle i Torneå döpte omkring 20 personer såväl bland lapparna som även bland de i Uleå boende karelerne — Kim och Sim — i Torneå kapell i ett stort kar, som för detta ändamål särskilt hämtats dit, varvid folket stod utanför; för det femte sade han, att herr Torsten Styrbjörnsson, då fogde i Hälsingland, vid detta tillfälle hade åtföljt ärkebiskopen och att han själv från Hälsingland rest tillbaka för att förnya de där förut uppsatta gränsmärkena och att han sedan återvänt till ärkebiskopen i

Torneå, och för det sjätte sade han, att gräns- eller råmärkena mellan Uppsala och Åbo stift varit uppsatta i Ule älv i överensstämmelse med den allmänna mening och tradition, som råder överallt bland invånarna i Hälsingland. Dessa förhandlingar fördes, såsom ovan skildras, i närvaro av de hedervärda männen herrar Mattias, prost i Bollnäs, och Mattias i Norrala, kyrkoherdar, och Tomas från Växsjö, lekman, särskilt kallade och anmodade vittnen till det föregående.

Och jag, Olof Nilsson, kyrkoherde i Tillinge av Uppsala stift i konungariket Sverige och genom apostolisk fullmakt offentlig notarie, var jämte ovannämnda vittnen personligen närvarande vid edsavläggandet, vittnesmålen, förhören, vid de nämnda vittnande personernas försäkringar och utsagor och annat samt och synnerligen medan det försiggick, och jag har över det förut nämnda uppsatt ett koncept, som jag givit denna officiella form och låtit skriva med Andreas Björnssons hand, då jag var förhindrad, och försett med mitt vanliga sigill och undertecknat, särskilt anmodad och ombedd av den ovannämnde i Kristus vördade fadern, herr Birger, med Guds nåd ärkebiskop, till bekräftelse och bevis för det i det föregående anförda.

108

«RAGNHOLMSUNDH»

Den 7 oktober 1374.

OLOF NILSSON, apostolisk notarie, utfärdar intyg om hälsingelagens innehåll om gränsen mellan *Sverige* och *Norge*.

Jfr nr:s 2, 3, 107.

Original på pergament i RA.

Sigill 1: skadat; 2—5: remsor. Notariatstecken i nedre vänstra hörnet.

Tryckt i DN, III nr 395. Se RPB: 1109. I *Bull*, Jemtland og Norge, sid. 70 o. f. är brevet översatt.

In. nomine Domini amen Anno a natiuitate eiusdem m^o ccc^o lxx^o quarto. iudiccione tredecima. pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini. domini Gregorij diuina prouidencia pape vndecimi anno quarto Nouerint vniuersi hoc presens publicum instrumentum visuri lecturj seu auditorj. quod in presencia mei. notarij publici et testium infrascriptorum. venerabili in Christo patri et domino. domino Birgero permissione diuina archiepiscopo Vpsaliensi. constituto. personaliter in loco qui dicitur Ragnholmsundh parrochie Silanger in prepositura. Mædhalpadha. septima die mensis octobris. hora vesperorum vel quasi. obtulit et presentauit. Henricus dyækn de Sunda parrochianus ecclesie

Silanger predicte vicelegifer in Mædhalpadha jn Hælsingia sue dyocesis. quendam librum legum terre Hælsingie. approbatum per dominum Magnum regem, ad quem. ab omnibus illius terre jncolis quorum causa agitur. quando dubium super aliquo oritur. vel a iudicibus appellatur, generaliter. et solummodo refugitur, cui statur, qui quidem liber ligatus est catenis ferreis quatuor vlnas cum quartario continentibus. et solet continue fixus et ligatus esse predictis catenis. jn ecclesia Silanger predicta, sed ad instancias. et mandatum ipsius domini archiepiscopi. jam ad locum suprascriptum. cum predictis catenis extitit deportatus, Jn quo quidem libro. videlicet prope eius finem jn principio paragraphi vltimi. videlicet quintodecimi. jllius rubrice que dicitur thingmala-balkir. scripta sunt hec vocabula de verbo ad verbum. eiusdem litere et manus sicut totus liber, Swa skiptis landum twæggia kununga. mællum. at Swerikis oc norighis. byrias. j. vlothræski oc ledhir vt. j. ismæ xv vikna langæn. þa a swerikis kunungir væstæn oc sunnæn. æn norighis kunungir østæn oc nordhæn, Viso siquidem et lecto huiusmodi articulo jn presencia quorum prius videlicet testium infrascriptorum, requisivit jdem dominus archiepiscopus me notarium. predictum. et petiuit a me super hoc publicum sibi fieri instrumentum quod eidem concessi prout potui et debebam Acta sunt hec anno indiccione pontificatus die hora et loco quibus supra, presentibus nobili viro Finwido Finwidhson. consiliario regni Swecie, necnon honorabilibus viris, dominis, Olauo in Skøn preposito in Mædhalpadha. Ewardo de Arnæs, Magno de Tunum, ecclesiarum curatis dicte prepositure ac Henrico dyækn. vicelegifero memorato, testibus ad premissa vocatis. specialiter et rogatis, quorum sigilla peciit jdem dominus archiepiscopus hiis presentibus apponi in testimonium premissorum

Ego vero Olauus Nicolai. presbiter et curatus ecclesie Tyllinge dyocesis Vpsalensis publicus auctoritate apostolica notarius predictis oblacioni et presentacioni. ac lecture dicti paragraphi. quem legi vidi et perspexi non rasum non abolitum nec cancellatum sed fuit eiusdem manus et litere. cuius totus liber ne[c]non sigillorum petitioni et appositioni ac omnibus aliis dum sic agebantur presencialiter interfui de quibus notam recepi. quam in hanc formam publicam. redigi et scribi feci per manum Andree Beronis, me ex certa et rationabili causa protunc impedito.

meoque signo solito signauit et me subscripsi requisitus et rogatus per memoratum dominum archiepiscopum in fidei et testimonium premissorum.

På baksidan: Instrumentum super articulo quodam extracto de libro quodam legum Angermannie de distincione et inceptione regnorum Sweicie et Noruegie (Brevskrivarens hand.) — Uppsala domkyrkas arkivsignum — 1374 (1600-tals hand). — Om skildnadt vthj Vloträsk (Per Månsson Utters hand).

Översättning.

I Herrens namn, amen. År 1374 efter Kristi födelse, under trettonde indiktionsåret och fjärde året av vår i Kristus helige faders och herres, genom Guds försyn påven Gregorius den elftes pontifikat. Alla, som komma att se, läsa eller höra detta offentliga intyg läsas, skola veta, att i närvaro av mig såsom notarius publicus och av nedan angivna vittnen Henrik Djäkn från »Sunda», präst i Selångers socken och underlagman i Medelpad i (Stor-) Hälsingland, på ett ställe, som heter »Ragnholmsundh» i Selångers socken av Medelpads prostadöme den 7. okt. 1374 ungefär vid aftonsångstiden till vår i Kristus vördade fader och herre, herr Birger, med Guds tillåtelse ärkebiskop i Uppsala, som var personligen närvarande, frambar och förvisade en av konung Magnus gillad lagbok för Hälsingland, till vilken alla detta lands inbyggare, vilkas rätt det gäller, samt och synnerligen taga sin tillflykt och efter vilken de rätta sig, när det uppstår tvivel om något eller om det vädjas till den från domarna. Denna lagbok är bunden med järnkedjor av $4\frac{1}{4}$ alnars längd och brukar alltid vara fästad med dessa kedjor i förut nämnda Selångers kyrka men var nu på själva herr ärkebiskopens anhållan och uppdrag med dessa kedjor bortförd till angivna ställe.

I denna bok, nämligen nära dess slut, i början av den sista paragrafen, den 15:de, under den rubrik som heter Rättegångsbalken, står skrivet följande, ord för ord, med samma bokstäver och av samma hand som hela boken: Swa skiptis landum twægga konunga mællum at Swerikis och norighis byrias j vlothræski oc ledhir ut j ismæ XV vikna langæn. Tha a swerikis kunungir væstæn oc sunnæn æn norighis kunungir østæn och nordhæn. Efter att alltså ha sett och läst detta stycke i närvaro av nedannämnda vittnen tillfrågade herr ärkebiskopen mig, den ovannämnde notarien, och bad mig låta uppsätta ett protokoll angående detta, vilket jag efterkom, såsom jag kunde och borde. Detta skedde under samma år och indiktion av pontifikatet, å samma dag, timme och ort som ovan i närvaro av välborna Finnvid Finnvidsson, svenskt riksråd, och de välaktade männen, herrar Olof i Skön, prost i Medelpad, Evard från Arnäs, Magnus från Tuna, kyrkoherdar i nämnda prostadöme, och Henrik Djäkn, den nämnde underlagmannen, såsom vid det föregående särskilt tillkallade och anmodade vittnen. Herr ärkebiskopen begärde, att deras sigill skulle fästas vid detta brev som bevis på det föregående.

Jag, Olof Nilsson, präst och kyrkoherde i Tillinge socken av Uppsala stift,

genom påvlig fullmakt notarius publicus, var vid framlämnandet, uppvisandet och läsningen av anförda paragraf, som jag såg, läste och fann vara utan raderingar, utstrykningar, överkorsningar och av samma hand och samma bokstäver som hela boken, likaså vid begäran om sigill och deras vidfästade samt vid alla andra förhandlingar personligen närvarande. Därom gjorde jag ett utkast, som jag lät afvatta och utskriva i officiell form med Andreas Björnssons hand, emedan jag själf just då av ett giltigt skäl var förhindrad. Och på herr ärkebiskopens tillfrågan och anmodan satte jag mitt vanliga sigill och skrev mitt namn under till bekräftelse och bevis för det förut anförda.

HÅKAN i *Hallom* säljer »*Kastada*» i *Oviken* till kyrkoherde LARS i *Oviken*.

Jfr nr 125.

Original på pergament i RA.

Sigill 1, 2 och 3: snitt.

Tryckt i DN, III nr 408.

Allom thetta breff see ællir hōra sendir hakon a halleme *Quediu guds* ok sina jak vil at j vitin at jak hawir vnth ok saalth herra laurens kirkio prest j Owiiik gooz thet kastada hetir j Owiiik med allom tillagom ængo vndan takno for thrætigj marchir jæmska frælst ok ohindrath for hwarriom manne ægaskulande, Ok swa the som than fornemde herra laurens wnna vil thet sama gooz, skal ok arleka aff the sama goze gōras ij gil skin til skath ok ængin mere thunge j afrade ællir landz skyldo kununghenum æller kronone, vardir ok thet sama gooz thyngh med mere thunga tha skulum jak ok mine æruingia ther til swara ok than fornemda herra laurens skadalōsan gōra ok hans æruingia, kænnis jak ok mik the fornemda xxx marchir hawa fullelika vpboridh swa at ther enkte aff atir staar thy gōr jak than fornemda herra laurens quittan ok frælsan ok hans ærwingia med thenno mino breffwe vm the fornemda pæninga, vardir ok thet sama gōoz bætrath med husum ællir jord vprifne allir gardum ok sidan hindrath tha skal honom ok hans æruingium fyllas æptir fulnade allom Actum et datum anno dominj M^o ccc^olxxsexto presentibus stene fratre meo, hi[l]dine j væstirby, thorde a wiik arna magnusson et andrea hunason et gud-

munde væsgøta jn testimonium premissorum kænnum ok wj for nemde sex mæn klæmith a kastadum som thet sama gooz før atte, thet sik affhende ok sinom ærwingiom med sino handlagj nobis presentibus anno et die quibus supra premissum eciam nostrum veridicum testimonium sigillis [olav]j saluason et thorfinnj legiferi duximus roborandum.

På framsidan: 1376 N:o (siffran utplånad).

På baksidan: N:o 12.

110

AMMER

Den 15 februari 1378.

Tre män intyga, att HELGE SMED för 10 år sedan köpte delar av åtskilliga gårdar i *Jämtland*, bl. a. *Döviken* och *Ammer*.

Vidimation (från senare delen av 1400-talet) på pergament i RA.

Sigill 1: snitt.

Tryckt i DN, X nr 75.

Alle men the som thetta breff høra æller se sænder thorer j diupowagh ketil j liidh ok swen a eidhæ helso medh gwdhi skal thet idher vitherligit vara ath wi haffwom ther nerwaret ath helghæ smidher haffwer køpth medh fwlom laghafastom alth thet gooz som han haffwer swa ath thet maa engen man ryffwa ok ey roffz mæn til ffaa vtan han skal swara swa mykit som lagh vattæ, først dywpowiik medh allom tillagom eingo vndantakno, ther til al vatn ok landh till fwld, hwerghen nokro vndan takno, ther til halpt heskasyll ok eith øris køph j andræ. helvdennæ j samma heskasilj ther til halffh drygaberghet landh ok vatn æn eingo vndantakno ther til fyra mannz gange j esunde tolf alna køph j myrtsio, ok atta markakøpp i raffwndasyli ther til vestro ambro medh allo ty som ther till ligghe . . .¹, swa ok gilsa gardh j landwerkom, medh allom tillagom, haffwom wi och ther nærvareth ath han haffwer huerriom som han haffwer køpth aff fwlth fore thet han aff hanom køptæ giffwith, haffwa och tennæ køpp al varith gør for tio arom och hørdom wi eingen som nokon tima gaff afrya. om thes-

¹ Rasur, omfattande omkr. 35 bokstäver: »alth . . . medh allom tillaghom.»

som kōpp, æra thessæ her vitnæ til herræ laffrens kirchioherræ j raffwn-
dom och olaff saluasson och medh allom them som byggia ok boo j
raffwndadall scriptum in ambro anno dominj M^o cclxx octauo die
beati sigfridj episcopi et confessoris sub sigillis nostris vnacum sigillis
dominj laurencij et olauj saluasson predictorum jn verum testimonium
premissorum

Vidimationen är av följande lydelse:

thetta bekens jegh esbiorn sæmundsson lagman j jemtaland ath jeg haffwer
seeth ok øffwerlæsith breff helgæ smidz medh helom ok oskaddom jnciglom swa
ludandis ordh fra orde som her fore scriffuath star ok mith breff ær vidher festh.

På framsidan: 1378 vidisse.

På baksidan: Afskr. 1871. H. — A. 9. a. 6. 1.

Ann. Esbjörn Semundsson var lagman i Jämtland 1476—1492.

111

BERGEN

Den 16 juni 1378.

Konung HÅKAN stadfæster ärkebiskop NILS' överenskommelse med jämtarna
om prästerskapets och allmogens inbördes rättigheter.

Jfr nr 12 och 15. (Med det senare har detta brev varit sammanhängt.)

Original på pergament i RA.

Sigill 1: remsa.

Tryckt i DN, V nr 307; Norges Gamle Love, III nr 113; *Hadorph*, Sanct Olaffs
Saga. Se RPB: 1349.

Hakon meder gudes naadh. noregs Ok swýia konunger. Sendir ollum
monnum j jemptalande. Quediu gudes ok sina. Ver viliom at þer vitir.
at wer ok Raadh vaart saghom ok jnwýrduligha jfuerlaasom transcrip-
tum af eino brefue. heiderliks herra. herra nichulassar. erkibiskups
af vpsalom. vndir jnzighli wýrduligs höffdinghia forfadhurs vaars
herra hakonar meder gudes naadh noregs konungs sonar magnusar
konungs. j huerio transcripto wer vnderstodhom. at adernemder
herra erkibiskup aff vpsalum haffde eina skipan meder ýder gort vm
idra tighiunda gærd ok adra þa luti som honom. ok prestonom ýdrom
bær aff ýder. ok ýder af þæmm, Ok af þý at adernemder hofdingi
forfadher vaar herra hakon konunger haffde samþýkt þa sama skipan
meder þý sama brefue som þetta waart bref er mæder fæst. þa viliom

wer ok stadhugha halda þa sama skipan herra erkibiskups till þes
gudh giffuer at wer ok Raadh wart mughom þær nokra adra skipan
a gera som ýder ok landino matte nýtsamligt væra, En ffulkumligha
forerbyudom wer proffuastenom her meder ýder. ok adrom lærdom
monnom ýder at þýngia iffuer adernemda skipan herra erkebiskups,
Swa byudom wer ok ýder. at þer vnder enga þýngslo ganger, adra en
her till været heffuer. vmfram þæn Reet som þer haffuer her till haft
a kirkiunnar vegna. Var þetta bref gort j bergwin. helgha liikam
afften a xxij. are Rikis waars noregs oss sealfuom hiauerandom

På framsidan: på det 23. K. Håkans Regementz år (blyerts) — 2 (på uppvecket).

På baksidan: Siffuord Syc S. Olufs fornfader oc stiffader (1500-tals hand). —
Kongins Sthadfestilsze paa Samme Breff (annan 1500-tals hand).

112

“FORE BÆRGHE“

Den 21 mars 1380.

Fogden OLOF SALVESSON intygar, att ÖSTEN JONSSON och MIKAEL i *Orr-
viken* förliktes angående ett arv.

Jfr nr 97.

Original på pergament i RA.

Sigill 1, 2 och 3: snitt.

Tryckt i DN, III nr 429, där brevet daterats 20 juni (?) 1380.

Allom Mannom thæim som thetta breff hora ælla se Sænder Olaff
Sæluasson fooghte ii Jæmptalandi helso medh gudhi, kungørandes
at tha som lidhit fran byrdh wars herra iesu christi Mecccxxx aar vm
midwiku daghin a iempta mote, tho kom fore a stæmpno fore bærghe
østen Joons konpans son, och kærdhe thær vp a michiæl ii arwiik vm
sit mødhærne, ledde michiæl fram twa skælriska waatta, Olaff a. bakka
och kætil a Risom som thæt baro och sworo, at michiæl habdhe thæs
sama joonz mødhærne fyretighi mærkær Jæmpska andwardhat thor-
finne Joons laglighom vmbodhz manne¹, wæl tio arom før æpte thy
som thorfinder loot sich thær wæl aat nøghia, wordho tha michiæl
och joon saate och aalsate, och lofwadhe hwar thera annan akæro
løsan, næmbde iach thær til witna olaff hæmmingsson och gyrdh a

¹ I brevet egentligen »mannne».

bærghom Scriptum sigillis predictorum olauī et gyrdonis vñacum sigillo meo proprio in testimonium premissorum Actum anno die et loco supradictis

På framsidan: N:o 1 — 1380—1380.

På baksidan: Sunne — Hara — Anders Olsson.

113

TRONDHEIM

Den 29 juli 1381.

Konung OLOF tager *Jämtlands* innebyggare i sitt beskydd och lovar att de skola hållas vid gammal lag och rätt.

Avskrift från början av 1500-talet på papper i RA. (Brev den 19 juli 1471 (DN, XIV nr 112) och den 16 maj 1486 (DN, XIV nr 162) äro avskrivna på samma blad.)

Tryckt i DN, XIV nr 12; Norges Gamle Love, III nr 116. Saml. t. norske Folks Sprog o. Hist., I, sid. 37. Se RPrB: 53.

Olaffwer med gudz nad Noregs Dana ok gota konunger Sender allum mannum sem *thetta* breff sia æder høyra qwedia gudz ok sina Veer vilium ath theer vithir ath veer haffwm tekit almwga varn ok tegna vara i allo jemptelande bade leyka ok lærda bade karlmen ok quinnor ok barn thera ok hion ok varnath thera allan ok godz thera bede laust ok fasth logliga i gudz wald vara vernd ok konungxliga trausth thil alra rettha mala fwkomlica forbiwdom hwariom manne hwer stæder eller thigundar sem hver er ok enkanneliga sýslomannom varum ther samastadz ok hanss vmbodzm annum almoga varum ok tegnom ther samastadz j nakrom luth ath mistyrma afflogliga eller ok tegnom varum leykom eller lerdum nokrar rongar agangar ath veita Nema hver sem thet gørær vili sætha aff oss reidhe reffsingom ok hordom offwerkostom ok offwan aa¹ swara oss fulla breffvabroth fframledis aff thuy ath drotzethe war hin kæresthe herra agmund ffinzson ok flere varer goder men aff vare² rikis rade haffwa sworith almoganum iffwer endelongan noregh fornan reth ok gammul log ath halda ok haldaz latha aff wara vegna hwer sem ther radha mwgha aa vara vegna tha haffvom veer ok sialffwer vnth almoganum ther

¹ Ordet »aa» tillskrivet ovan raden.

² Ordet »vegna» följer därefter överstruket.

samast[a]dz bedhe leykom ok lærdom effther thy sem aadher er sakt ath bliffwa vidher allan theyra gambra reth ok log effter thy sem foreldrar theyra haffua nothit aff varom foreldrom konungum j norgie ok thera lagbok vattar En fulkomlika forbiwdom veer hwariom manne ok enchanneliga syslomannom warom them sem nw æra eller them sem framleidis komma kan nakra nja eller vlagliga skatta tolla tyngxle eller alagor a them ath leggja almenneliga eller sunderliga aa nakon theyra mothe lagum eller gambrom reth med nakro matthe, en hver sem adrawiss gører skal vaarer nadher ok hylle forwerkat haffwa, viliom veer ok ath almwge vaar j jemptalande sem adher er sakth bædhe leyker ok lærde skulu tessa wars breff vbryteliga niothande varda enkanneligha thil thess dags ath gudh giffwer oss thil waara aara ath komma var *thetta* breff gorth i trondeyme med rade ok samtykth drotzethe waars adernemffde ok fleyra wara godra manna aa Olaffs voko dag then fœrra er weer wrdom thil konu[n]gs tekner aa fyrsta aare rikis waars noregs vnder vara, drozetha waars herra agmundar ok frenda wars herra sigurdar hafftorsonar Jnsiglom

114

TRONDHEIM

Den 6 augusti 1381.

Konung OLOF bekræftar med drotsens samtycke de brev, som konung MAGNUS och konung HÅKAN utfärdat på *Kungsnäs* gård i *Näs* socken för SKELDULF BOTULFSSON i *Månsta* och hans arvingar, och det brev, vari konung HÅKAN tagit SKELDULF BOTULFSSON i sitt beskydd, samt stadfæster SKELDULFS äkte son TORSTENS besittning av *Kungsnäs*.

Av lagmannen i Trondheim och Jämtland Henrik Jörgensson den 31 juli 1601 vidimerad avskrift i Norske innelegg 1574—1617 i Norska Riksarkivet.

Originalbrevet har enligt vidimationsmeningen varit hopfäst med breven nr 92, 95, 105 samt brev ¹⁴/₇ 1478.

Tryckt i J. L. F. T., del 7, sid. 104 o. f.

Oluff, medt Gudtzs naade Norrigis, Danmarkis och Goute konning, sennder alle mendt, thenom som *thette* breff see eller høre Gudtz glæde och sinn. Wij och wor drost saae och granndgiffiligenn offuerleste obnne breff fader fader wors hin kiereste, her Magnus konnings, som hannd giffuit haffde Skioldolph Botolphssønn ij Monnstadt paa enn sinn jord, som Konngsness hieder och ligger wdj Ness sogenn ij Jempte-

lanndt, saa saae wij och wor drost wor faders hin kiereste her Haagener guode j hukommelsse medt Gudz naade Norrigis och Suerrigs konnings stadtfestelsse breff om *forscreffne* jordt, och ther huoss hanns beskiermelsse breff, som handd haffde *giffuidt* *forscreffne* Skioldolph Botolphs-sønn, efftersom breffuidt wdj sig selff liuder och formelder. Och effterdj att wij och wor drost wilde giernne thenne skick och forordning stadeligenn holde, saa och fordj att breffuidt klarligenn liuder paa *forscreffne* Skioldolphs arffuinger, tha stadfeste wij medt raad och samthøcke wor drost her Øymundt Findssønn Thorstenn *forscreffne* Skioldolphs Botolphssønns ecte sønn *forscreffne* jord ij Jemptelanndt medt alle hindis lunder och lotter medt thenn skiell och maade, som selff wor faders breff formelder ij sig wdj alle sine greijne och artickler sønnderligenn thill denn dag, som Gud giffuer oss thill wore aar att komme. Forbiudenndis fuldkommeligen huer mann aff huad stadt och condition de erre *forscreffne* Thorstenn eller hanns arffuinger att hindre wdj nogen maade paa *forscreffne* jordt eller hindis lunder eller och ij denn frelsse, som *forscreffne* wor fader haffde wnnndt Skioldolph *forscreffne* Thorstens fader medt sitt beskiermelsse breff, huilckett breff wij och stadtfester *forscreffne* Thorstenn ij alle sine greijner och artickler medt thette wort breff, som giort war ij Trundhiemb medt raad och samtøcke *forscreffne* wor drostis, wnnnder wort och hanns inndssegle paa thiessdagen nest effter S. Oluffs sidere paa wortt regimentis første aar.

I kanten: 1.

Anm. Vidimationsmeningen se nr 92.

115

«FORBÆRGH»

Den 7 september 1382.

Hövitsmannen NARVE INGEVALDSSON utfärdar lejd-brev för de andliga, som ärkebiskopen i *Uppsala* sänder till *Jämtland* för att undersöka den fördrivne prosten LARS' i *Lit* sak.

Original på pergament i RA.

Sigill 1: remsa.

Tryckt i DN, III nr 441. Se RPB: 1749.

Vniuersis presens scriptum cernentibus Narwo Jngewaldz[son] miles et capitaneus Jemptie jn Dei Filio salutem Noueritis quod viros

honorabiles dominos canonicos prepositos ecclesiarum curatos seu alios quosque clericos et eorum familiares in literis domini archiepiscopi Vpsalensis venerabilis expresse patenter et nominatim scriptos, qui ad Jemptiam destinantur pro inuestigandis et discernendis excessibus oppositionibus et casibus mouendis contra dominum Laurencium prepositum Liith pronunc a Jemptia remotum, assecuro et per presentes securos facio ad terram Jemptiam veniendi, iudiciorum processus et alios quosque eius excessus audiendi examinandi discuciendi et per¹ viam iuris procedendi, jnfra tres septimanas a festo sancti Michaelis iam proximo futuro computandas, et alia queuis n[e]gocia² in foro ecclesie exercendi, et ad climata proprie defensionis pro omnibus et singulis meo nomine amicabiliter agere volentibus, jn pace reuertendi, simili eciam securitatis beneficio dominum Laurencium de Liith prescriptum licencio ad Jemptiam veniendi, sua quoque n[e]gotia² infra prefixum terminum faciendi et cum dominis premissis recedendi, satisfaccione tamen digna per se lesis realiter demonstrata Jn cuius testimonium sigillum meum presentibus est affixum Scriptum Forbærgh, anno Domini m ccc^o lxxx^o secundo dominica prima mensis septembris

På framsidan: Capitanei Jempt.leigdebref för dem som af Vpsala stiftt skulle rese dijt och cognoscera om prepositi sak i Lijth. (1500-talets slut.) — A:o 1382 (1600-talet). — 7 sept. (1700-talet).

På uppvecket: 9.

Översättning.

Riddaren och hövitsmannen i Jämtland, Narve Ingevaldsson, (sänder) alla, som se detta brev hälsning med Guds Son. I skolen veta, att jag genom detta brev ger mitt betryggande skydd åt de ärevördiga herrar kaniker, prostar, kyrkoherdar och alla andra klerker och deras vänner, i högvördige herr ärkebiskopens i Uppsala brev uttryckligen och öppet namngivna, som sändas till Jämtland för uppspårande och utredande av förseelser och motsägelser samt för väckande av åtal mot den nu från Jämtland fördrivne prosten Lars i Lit, att bege sig till Jämtland och anställa förhör, undersöka och utreda rättegångsförfarandet och alla hans övriga förseelser samt företaga rättsliga åtgärder inom 3 veckor räknat från nästinstundande S:t Mikaelshögtid, sköta alla andra angelägenheter inför kyrkligt forum och beträffande alla och envar, som vilja vänskapligt handla i mitt namn, att i frid

¹ Ordet »per» tillskrivet ovan raden.

² I brevet »negocia».

återvända till områdena för egen domvärjo. Och genom en liknande förmån av lejd tillåter jag den förut nämnde herr Lars från Lit att komma till Jämtland, ombesörja jämväl sina egna angelägenheter inom fastställd tid och att återvända med de förut nämnda herrarna, dock först efter det upprättelse, värdig de av honom förorättade, verkligen visats. Till bevis härpå har mitt sigill fästats vid detta brev. Skrivet i »Forbærgh» år 1382 första söndagen i september månad.

116

Den 24 mars 1383.

Hövitsmannen NARVE INGEVALDSSON frikänner JON i Åkre från en beskyllning att hava försvillat ett skinn, tillhörande konungens skatt.

Original på pergament i RA.

Sigill 1: remsa.

Tryckt i DN, III nr 447. Se RPB: 1916.

Alla thom som thætta breff see ælla høra, helsar jak narwe jngewalzon reddar ok houizman j iemptaland ewærdælika medh gudhi, kunugher jak thet allæ mæn at jon aff akra war kærdh fori mik ok lagman aa sætne thinge maandhakin j motz wikuna aff minom vmbutzman at han skulde hafua af felt eet skatta skin fori konungen hwilkin fornempde jon wardhe sik medh vndin førslo æpte thy som lagbokin wathædhe ok lagmannin dømde fori thý ladher iak¹ honom quittan ok lidhækin fori alla optera akærslo Jn cuius rei testimonium anno domini M^o ccc^o lxxx^o tertio tercia die pasce² sigillum meum presentibus est appensum.

På framsidan: O. S. 1383 — den 24 mars 1383.

På baksidan: tusandt femhundredh (1500-tals hand).

117

1385.

Brev om råskillnaden på Nifsåsen, åberopat vid Rödöns tingslags höstting den 28 november 1684, § 12, vilken i domboken i ÖLA lyder:

Oluff Olsson i Bergom på Frössöhn beswårade sig öfwer Sambyboerne, i deth dee skohla tilfogatt sigh och sina lagbröder i Nifzåssen skada och åwerckan på

¹ Ordet »iak» tillskrivet ovan raden.

² Ordet »pasce» tillskrivet under raden.

deras slått ibidem: opwijsandes sexmanna synebrief den 21 junij 1668, som nämbner rå och skillnan wara ifrå Sandholmen öst söder till een hålla som kallas Handshällan, der ifrå till stege stubben, derifrå till Biörnsmyhr källa, uth wid Wellams mohn, därest stäcker finnas på fyra ställen korsswijs satte i kiällan med sex och tolf skurur i huggitt. Sambyboerne föregåfwo sig hålla wid sine gamble syhnedommar och dem icke öfwer trädtt, utan beklaga att Frössö byggiarne willia dem der emoth proiudicera: opwijsandes tolffmanna prob af den 20 octobris a:o 1578 som beropar sig på ett äldre de anno Domini 1385, huarutinnan märckien oppnembnes, och den yngre dem approberer nembl. Furuholmen i Sandholmen och widh ändan Glothmyran och så ligger i Handshällan och till Wellamsmohn i öster ifrå myhran. I berörde mohn wid bäcken nord om broändan löper Nifzåhsskoghen, Samby och Onsahla skoghen ihopa. Oluff Olsson i Bergom berättade sigh eij wara kunnig om Sambboernes mercken, och wille blifwa där om informerat. Siuhl Enarsson med sina lagbröder föregaf honom dem wähl wetta, men will trängia sigh innom deras råmärckien allt till een källa dijtt Onsahlaman hinner men icke Bergoms män: præterandes att niuta sine gamble breef tillgoda.

Emädan som bäggie partterne beropa sig på sine syhnebreef och an hålla att blifwe der wid handhafde och conserverade. Och så wijda Bierghoms mänsns breff på laga ting den 19 octobris 1668 intett wijdare är confirmerat än till tolffmanna synn kommer som näst kommande währ emellan Undrom och Kienåssen på wästra sijdan om Nifzåssen hållas skall, dy finnes skiäligt att samma gång skall Sambyboernes gamble råmerckien på södre sijdan besees, desse strijdige till rättelsse i framtijden.

118

OSLO

Den 15 april 1386.

Konung OLOF tager EIVIND i *Ottsjö* under sitt beskydd och överlåter till honom och hans barn *Ottsjö* gård mot vanlig avgift och tjänst.

Original på pergament i RA.

Sigill 1: remsa.

Avskrift av brevet finnes i Ekdahls Samling, A 11.

Tryckt i DN, III nr 466.

Olafuer meder gudes naad noregs dana oc gota konongr Sændir Ollum monnum þæim som þætta breff sæ ædher høra *Quediu* gudes oc sina. *wer* viliom at þeer vitir at *wer* hafuum tekitt ewindh a ottarsio kona hans oc barn hion hans oc varnadh godz hans allt bædhe laust oc fast som han aa æller æigande wærdær j minna lut æller meira j hworio som huort er. loglighe j gudes waldh vara wærndh oc konong-

ligt traust til allra rettra maala, fulkomlighe forebiodande huorior
 manne hworiar stettar æller tighundar som hwor er. adernæmndom
 ewinde hionom hans varnadhe æller godze at misþýrma j nokkrom lutt
 affloglighe Nema huor som þæt gørar vili sæta aff os rweide ref-
 singhom oc hardom offuerkostum. Oc a ofuan swara os atta morkum
 j brewa broth oc honom reet sin effter lagha doome. biodum wer ollum
 þæim monnum som honom æigha nokkrar loglighar skulder at luka at
 hwor hawa þæt loket som han honom skyldugher ær, æder oc eina
 hworia þa wisso foregiort som honom anogher jnnan þes manadha fra
 thý som han hafuer seet æller hørt thetta vart breff. swaframt som
 hwor vm sik vili eý suara os fiorom morkum j brewa broth oc luke þo
 skuldena at sidar see. framleides skulu þeer ok þæt vita at wer hafuum
 vnt oc latet adernemndom ewinde swa mýkit som wi æighom j fyr-
 nemde jordh ottarsio oc os oc konongh domenom til hører frialslighæ
 fore huorior manne honom oc hans barnom vm þeira liifs dagha meder
 so skælom. at han oc hans barn¹ luke os oc konongdomenom swa mykin
 skatt oc landzskyldh i huorio aare², effter thý som han oc hans forelld-
 rar hafua fyrre loket³ varom forælldrom æffter fornom sidwana oc
 adra þæghnskyldde swa som adrer vaarer þæghnar. æffter sinne for-
 mughan. framleides forebiodum wer fowita warom nu er j iæmpta-
 lande oc framleides koma kan. oc allom adrom. at hindra æder vnadha.
 adernæmndan ewindh kono hans æder barn vm adernemndanda Jordh.
 a moote þesso varo brewe Nema hwor som þætta gører vili sæta vaare
 sandre oblidhu. Var þætta breff gort j oslo. a palmsunno dagh a femta
 aare Rikis vars noregs. proosten at mari kirkiu j oslo, herra henrek
 henreksson canceller var inciglade

På framsidan: 1386 15 April — N:o 1.

¹ Ordet »barn» skrivet ovanför det överstrukna ordet »ærfvingiar».

² Orden »i huorio aare» tillskrivna ovan raden.

³ Ordet »os oc» följa överstrukna.

TRESMUND LÅNGSSON och hans syster HELGA skifta arv så, att TRESMUND behåller östra landet i *Hovermojorsen*, som han överlåter till ARNE OLOFSSON. Jfr nr 102, 121.

Original på pergament i RA.

Sigill 1, 2: remsor; 3, 4: snitt.

Tryckt i DN, III nr 468; Jämten 1911, sid. 44.

Anm.: Brevet finnes omnämnt i Norrlands lagmansdombok 1685, fol. 453 v. och 459 v.

Allom mannom som thetta breff høra eller se, wari thet witerlikith at iak træsmundhīr langsson ok helgha myn systyr wi skipthom waro fædhærne, j heggishusa medh dondhe manna nærwaru so ath iak lœth østralandhit j hoghormo fors medh bæggia waro sæmmyo, wndher mik ok myna arfwa, ok wndhan henne ok henna arfwom medh thenna donde manna nærwarandhe som ær magnus j hoghormoom thørghir j moom joan østensson ok helghe hans magher, ok nw hafwær iak thæn fornempda fors wnth arna olafsone ok lathit, ok han hafuir mik ther fore swa mykith giorth som iak lathir mik wel ath nøghia ok honum wnnir iak thæn fors fullan ok frælsan fore hwæriom manne These waro ther wiine thil som ær olawir stafwir pædhar flotskalle siughurdhīr thørghirson ok olawir redharsson, thil thes mere wisso ok witnisbyrdh bedhis iak dondhe manna insigle fore thetta breff som ær herra hindrik hacon j halleme widhiærfuir a gardhambrom ok¹ thørghir j moom Anno domini M^o ecc^o lxxx vi in die pentecosten in propria curia mathunæs

På övre kanten: 1386.

På baksidan: A:o 1666 den 24 octob. oppå Ovikens laga tingh insinuerades detta och af nembden och oss confirmerades för gott och gillt. Actum ut supra Daniel Bertilson. Pehr Clausson Broman. — Myskie. Mjåla.

¹ Ordet »ok» tillskrivet ovan raden.

Drottning MARGARETA tillkännager, att hon tagit ärkebiskop HENRIK, hans kyrkor, prost, klerker och ämbetsmän och all deras egendom i *Jämtland* under sitt kungliga beskydd samt uppmanar landskapets innevånare att lämna de andligas gamla privilegier oantastade.

Jfr nr 130, 153.

Original på pergament i RA.

Sigill 1: remsa.

Tryckt i DN, V nr 341; Norges Gamle Love, Anden Række, del 1 nr 12. RPB: 2432.

Anm.: I Nordiska Samlingen 301: 93 v. (UUB) är detta brev återopat.

Wj margareta medh gudz nadhom swerikis ok norghis drotningh ok danmarka rætter ærfuinge ok førstinna sændom allom ok hwarior vm sik foghwtom. lensmannom. varom æmbetzmannom ok allom androm bondom ok bokarlom som býggia oc boo j iæmptalande. wara naad. hylle. thykkio ok helso medh gudhi. J. skulin thet alle vita. at wi taghum werdhughan fadher ok herra. herra henrik medh gudz naadh ærkebiscop j vpsalom. waan ælskelikin raadhgifuara. hans kirkior pro[f]ast klerka ok æmbetzmen ok alt thet them tilhørir j iæmptalande. vnde vara konunxlika naadh. fridh. heghn oc wærio, ok wiliom at han ok the skulu nýwta all the priuilegia oc rættogheýt som the hafua aff alder haft aff the helgho kirkio wæghna. j. iæmptalande Thy bidhiom wi idher alla saman. ok biudhom hardhelica widh waart hoxsta budh at j them fornæmpda ærkebiscopenom ok hans pro[f]aste ok klerkom j iæmptalande. gørin medh kerleek ok goodhwilia alt thet j them plictoghe oc skyldughe ærin. j. anderlikom stykkiom ok hafuin them j them kerleek ok wirdhningh som them bør, sua framt at j vilin ælska wara hyllist ok naadh ok flý wara hempd ok konunxlika wredhe. Datum sudhercopie Anno dominj Millesimo ccc^olxxx^o nono die beatorum apostolorum sýmonis et Jude Sub nostro secreto

På framsidan: 1389 (Örnghjelm) — 28 Octob. (Örnghjelm?).

På baksidan: Confirmatio priuilegiorum ecclesie in Jempcia (samtida hand) — per reginam Margaretam (samtida hand). — Uppsala domkyrkas arkivsignum. — Drotningh Margaretes breeff till Jämtlandh (P. M. Utter) — 1389 (1600-tals hand).

Brev angående kvarnen i *Hovermoån*, omnämnt i Norrlands lagmansdombok 1685, fol. 453 v. i RA.

I domboken heter det:

Oplästes herr maiorns welborne h. Carl Rutenkrantz medh sine grannars i Hofwermoos, inlagor, huar igienom prätenderandes det deras wederparter hafwa på häradztinget framwist gamla brefwer af annis 1371, 1386, 1389 och 1552 till annum 1666 (at dhe desse quarustellen niutit och roligen possiderat uthj Hofwermoos åahn på östra armen) Men hwarken häradzhöfdingen siälf eller någon af dem i rätten såtto kunnat bemelte gamla brefwer in originale läassa, uthan hafuer dem låtit translatera på vmgängsse swänskan af een bondhe benembd Anders Carlsson j Miähle (som sielf warit kiärandhe för häradzrätten) och medh dhe andre warit licka interesserat uthj sacken, huar af dhe menar at en actor althid uthmåler sin saack det bästa han gitter;

Anm. Breven 1371 (skall vara 1372) och 1386, se nr:s 102, 119. I Ovikens tingslags häradsrätts dombok (ÖLA) den 24 oktober 1666 omnämnas endast »3:ne gamla pergamentzbref».

ASMUND »LANGKLERKKA» säljer till GUDMUND ASMUNDSSON *Grytan* i *Brunflo* socken.

Original på pergament i RA (Grytans handling nr 9).

Sigill 1, 2 och 3: snitt.

Tryckt i J. L. F. T., VI, sid. 156.

Aalla the mæn sem thetta breff høra æller se helser jæk assmunder lang kiærkka med varom herra, thet skal allom mannom witherliket væra swa them sem epther kunno koma sem them nu æru att jak haffuer salt gudmunde assmundasynj eet godz. sem hether grytenæ ligiande ij brunfflo sokn hwilkit godz iak fræselika fæk æpther¹ marghareta sem kaniz hwsfrw var heimila jak fornemda gudmunde thet fornemda godz med allom tillaghom nær by ok fyærre ij vato ok thorre ængo vndan tækno, vndan mik ok minom arfuom ok vnder han ok hans arffua til æuerdeliko ægho, later jæk hanom ok lædoghan ok

¹ Ordet »kaniz» följer utprickat.

løsan fore the beredningh sem ær xxj mark jæmpzska hwilka jak ffulle-
lika vp borit hafuer swa ath mik wel anøgher tesse æru witnissmæn
hauarder a berghe sigfryder j ope. kætil a gotezstadum, hagthor syg-
fryder a norddaberghe. arne. a. hakonstadum erykær i lundenom
olafuer klæmethsson til thes mero wisso bædhes jak godha manna
jncigle. swenungs loghmanz. hauarder a berghe sigfryder a ope

På framsidan: N:o 9.

På baksidan: N:o 7.

123

HACKÅS

Den 23 oktober 1391.

Prosten HENRIK m. fl. tillkännagiva, att GUNBORG, som tjänat herr LARS i
Oviken, betalat den skuld, herr LARS hade till kyrkan, varför GUNBORG ägde att
besitta de gods, som av ärkebiskopen pantsatts för skulden.

Original på pergament i RA.

Sigill 1, 2 och 3: snitt.

Tryckt i DN, III nr 499.

Allom mannom them som thetta breff høra ælla se, sænda henrich
prooster ii iemptalande, olawer saluasson och swenunger laghman helso
medh gudhi, kungørande at goodz the som herra laurens ii Owiiik hab-
dhe aat, och hedherligher herra ærkebiscopen aff vpsalu[m]¹ pant sætte
kirkiomen fore the pænninge som herra laurens war *kirkiomen* skyl-
dugher, och thæn försagdhe herra ærkebiscopen os bøødh, at wi scul-
dom *kirkiomen* Ræt skipa fore sina pænninga, forthænsuld at gunborgh
som herra laurens habthe thiænt, hafwer *kirkiomen* fult och Ræt giort
fore försagdha pænninge, tha hafwm wi latit the samu gunborgho, the
samu goodzen och alt thet som them til høre ængo vndan takno, a
ærkebiscopens wæгна, frælsligha ægha och hæнна ærwingia æpte hona
til æwærdherligha ægha ohindragha fore allom mannom, Jn cuius
Rei testimonia sigilla nostra presentibus sunt appensa Scriptum in
hakaas Anno domini. M ccc xc primo die beati seuerini episcopi

På framsidan: 1391 — N:o 7.

På baksidan: N:o 7 .

¹ I brevet »vpsalun».

HOV

Den 1 januari 1392.

HALLE i »*Otudha*» säljer till ERIK VALSUNGSSON en jord i *Hov*.
 Original på pergament i RA.
 Sigill 1, 2 och 3: snitt; 4: remsa.
 Tryckt i DN, III nr 501.

Allom them som thetta breff høra eller see Sænder iak halle aff otudha helso *medh* gudhi kwngørande *medh* thesso mýno næruarando opno breffue, at iak hafuer vpburith aff skælikom manne Erik hwalsungshone vj markar Iempka, fore the Iordh som Ion asmundzson atte a hufui, oc Iak akæro a the jordh gaff, tha stadfester iak honum Erikke hwalsungshone oc hans ærwingiom the fornemda jord a hufui *medh* allom tillaghom, som ther hafuer til lighat aff gamblo oc forno, skil iak vndhan mik oc mýnom ærwingium, oc vndher then fornemda Erik hwalsungson oc hans ærwingia til æuerdhelika ægho, thesse æra her witne til som ær laurens wibiørnason foghote I Iemptalande Paul Iønisson Swenunger laghman oc gudhilefuer a wangh oc lasse lafrensson oc kætil hoksson, til thes mere wisso oc witisbyrd, tha bedes Iak ærligha manna insigle for thetta breff, som ær laurens wibiørnason swenung laghman Paul jønisson oc lassa lafrensson, for thý iak sielfuer [æy] insigle haffuer Scriptum in hufwi Anno domini M^o ccc^o xc^o secundo in circumsisione domini

På framsidan: 1392 — N:o 1.
På baksidan: A. 9. a 5: 1.

BERG

Den 29 juni 1392.

HÅKAN i *Hallom* säljer till hustru INGEBORG allt det han ägde i »*ingwarsasom*» i *Ovikens* socken.
 Jfr nr 109.
 Original på pergament i RA.
 Sigill 1: snitt; 2: remsa.
 Tryckt i DN, III nr 508.

Allom mannom them som thette breff høre. hellir oc see. helsir jæ hakon aff hallem *med* gudi oc kennis iæc *thet med* mine vpne breue,

at jæc hawer sælth, ærlege hustru jngeburge alth thet som jæc ate j ingwarsasom¹ mith gwos war, som ligger j owiik saghn j iemptelan, med allom them lwndom, oc loddom som thær til ligiæ, oc legith hawer, aff forne, oc aniaæ, oc fræ[*I*]ssir jæc hænne thet fornæffde gwosz, oc aff hændhir jæc mik thet gwosz vndin mik, oc minom ærwingom, oc vndir ingeburgh, oc hænnir ærwingom til ewærdeligom ægir, til mere visse tha sætir iæc mith insigille for thette breff, oc bedis iæc widherwir Aff gahamromgh insigle² hær forre med mith Scriptum bæрге die beatorum apostolorum petri et pauli, Anno domini Millesimo ccc^o xc secundo.

På framsidan: N:o 1 — 1392.

På baksidan: N:o 1.

126

HACKÅS

Den 14 april 1394.

MARKUS NIFSSON och RADGERD TORGOTSDOTTER sälja till KARL PETERSSON gården »Solkastadha» i Hackås socken.

Original på pergament i RA.

Sigill 1—4, 6: remsor; 5: snitt.

Tryckt i DN, III nr 517.

Allom Mannom thøm som thettha breff. hõra æller see. helsom. Wi Marcus Nifson oc Radgerdh torgoz dotther æwerdeleka medh gudhi. kernumps wi thes medh waro ypno breffwe. at wi hawm salth biskedheleghum manne karl pædharsoni wart goz som hether solkastadha liggiande j hakas sokn j iæmpthalande medh allom lundhandum oc luthum som ther til ligghia oc ligat hawer. aff forno oc aff nyo Nær by oc ferre j wato oc j thõrro løzst oc fast hwar thet helz kan finnas. oc afhendhom wi os thet fornæmpdha goz. vndhan os oc varom ærwinghiom. oc vndher then fornæmpdha karl pædharson. oc hans ærwinghia. til æwerdhelika ægho. kernumps wi thes³ Medh waro nærwarandhe ypno breffwe at Wi hawm vppburit. halwan pænig oc helan. æfther thy som os anøgdhe alleledes lathom wi thenna for-

¹ Ordet »ingwarsasom» skrivet ovanför det överstrukna ordet »ingemwnusasir»(?).

² Ordet »insigle» tillskrivet ovan raden.

³ Orden »at wi hawm v...» följa här felskrivna och underprickade.

nempda karl lædhughan oc løsan. for os oc warom ærffwinghiom til thes mero Wisso oc skæl tha bædhums Wi godha manna incigle fore thetta breff som ær swenungh laghman ther samastadha Nisse bergh rawald ij saleem ioon ij sandhom ioon østenson oc hidhin a berghe scriptum hakas Anno domini M^o c^oc^oc^o xc^o quarto feria tertia proxima, post dominicam palmarum.

På övre kanten: 1394.

På baksidan: om Solkestadt — Om Solkestadt (båda anteckningarna av Rasmus Ludvigsson; den ena anteckningen är upp och ned vänd). — Göran Jönsson i Håf 1822 den 29 Junii Hackås Håf (1800-tals hand).

127

Den 26 juni 1396.

BJÖRN BOTESSON säljer *Mordviken* till FASTE TRONDISSON.

Original på pergament i RA.

Sigill: 1—6: remsor.

Tryckt i DN, III nr 528; *Persson*, Bräcke socken, sid. 135.

Alla thøm thetta breff høra ella sea helsar biørn botason helso æwardhelegha *medh* gudhi sælwum viterleghit skal thet vara at jak selde mordwikena før xxxvj markir fasta thronasonj, affkallar jak mik mordwikena ok minum arwm. ok hémullar jak fasta thronasonj the fornemda mordwikena ok hans arwm. nær bý ok ferre ængo [*vndan*] takno badhe j vato [*ok*] thorro, ængin havi thes makt optare the jordhena hindra ella quælia, thesse æra vitnismen ther til ok varo j jordha skýrningene Først øste[*n*] j hagma sigfridhir j ope hacon j lanzæmna olawir j marsætrum stenbiørn j budsio thomas siggason kirkio prestir j brunflo, ok til thes mere visso ok skæl. bidhir jak alla thessa godha men sætia sin insegle føre thetta breff, gudh vari *medh* jdhir, M^o cccxcvj die johannis et paulj

På övre kanten: 1396.

På baksidan: Kööpe eller faste breff paa Mordwijken af Biørn Börtelszon (1700-tals hand?) — Brecki Mörvik afsk. (1800-tals hand) — A. 14. e. 1: 1.

146

Den 24 februari 1397.

ÖDGER STENSSON från *Hede* socken säljer till sin broder OLOF STENSSON sitt arv efter sin farbror.

Original på papper hos Härjedalens Fornminnesförening, Funäsdalen.
Spår av vaxsigill på baksidan.

Allum thøm mannum sum thetta breff høra hellir se helsar iak ødgir steenson ii trosauik ii hedha sokn ii hæriadal medh varum herra Kænnis iak medh thenna næruarande breffue haffua salt minum brodhere olaue stensoni min ærffdadel iak ærpde æpptir min fathirbrothir storkar joonson haffua salt løst oc fast medh allum tillaghum huar thet kan helst at finnas, oc vil iak thet aldre hindra hellir opaa tala¹ oc forbiudhir iak nokrum minum skylmannum ær opaa tala hellir hindra heer epte meer, til mere visso oc stadhfæstilse bedhis iak min kirkioherra jnsi[g]le mathie nicholai in nolalum scriptum Anno domini M^o c^oc^oc^o nonaiesim^o septimo die beati mathie apostoli

1401.

Brev om ett fiske hörande till *Mo* i *Hammerdals* socken, åberopat vid Hammerdals tingslags varting den 21 juni 1680, § 15, vilken i renoverade domboken i RA lyder:

Pehr och Joen Hemmings söner i Giörwijk, hafwa lagligen stembdt Måns Erichsson i Moo, om walfiskie, som belägit ähr i dheras skattågor, een gl. mijhl ifrån sielfwa byyn, förmehnandes dher til mehra wara berättigat än een uthbyesman. Uppå samma fiskie opwiste Måns Erichsson i Moo i rätten ett gammelt pärgamentz bref af anno Domini 1401. som hanss excell:z h:r gouverneuren högwälb:ne grefwe Johan Oxenstierna haar på Lijdtz Landztingh den 13 febr. 1663 confirmerat. Måns framlade och ett bref af dato 1576 sampt ett annat af 1600 d. 4 febr. utgifwit af lagmanden Hendrich Jörgensson, det hanss förfäder hafwa be:te fiskie köpt; för hwilket walfiskie, ähr seder mehra a:o 1666 skattlagdt för 1½ d:r sm:tt som han åhrligen utgifwer, och afradz boken innehåller. Hwarföre til föllie af S:s lagh 1 cap: Jord: B: landzl:n om uhrminnes häfd, och Kongl. Maij:ttz Placater 1673 och 1677. sampt drottning Christinæ Resolution 1646. Ehrkänner rätten Måns Moo, be:te walfiskie oklandrat behålla, för Giörwijkmännernes widare åthalan, wid laga straff til giörandes.

¹ Efter »tala» följer en mindre rasur.

Ärkebiskop HENRIK i *Uppsala* tillkännager de villkor, på vilka han av drottning MARGARETA fått *Jämtland* i pant.

Vidimation på pergament den 21 februari 1414 (se nr 153). Tryckt i SD 168; DN, VI nr 357; Norges Gamle Love, Anden Række, del 1, nr 31. I *Bull*, Jemtland og Norge, sid. 119 o. ff., är brevet översatt.

Wj Henrik. meth ghudz nadh ærchebiscop j wpsale. kænnest thet meth thette wort opne breff at wj j swodan mate oc tro, haue anamet oc wntfanget jemptaland aff mektich førstinnæ wor natheghe frw drotning Margreta oc j alle mate som hæ. efter følgher, først at swo meghet som halft jemptaland skylder vm aaret thet scal hwart aar komme til sancti olefs domkirke j thronnhem j norghe liggende oc til ærchebiscops dømet j thæn samme stadh. swo længe til thes the haue fangit oc vpbarit swo meghet som brister wtj the thusende lødhigh mark, som fornempde. wor nathighe frw thøm bebreuit oc giuet hafthe, æfter thy hæne breff ther vm luder, oc thet til medh som hon throndheems domkirke giuet hauer j sit testament, sithen hon them¹ these fornempde. thusænde løthich mark gaff, item haue wj fornempde. ærchebiscop henrik, nw lænt fornempde. wor frw drotning til Righessens gawn oc nytte, tw thusend swenske mark j nobele oc j swensche pænninge swo got mynt som nw j righeno ær gefit oc gængt, swo at hworghe syw swensche mark gøre een løthich mark sølff, i swo mate at hwat wj fange oc wpbære. aff then annen helfte som jempteland skylder om aaret oc swo hwat wj fange oc wpbære. aff alle bøndernæ j jempteland ther fore. at thet fæste Tibrantsholm som ther nw jnne bygt ær nether lægs thý at thet skal jo nw genist nether brýdes thet scolæ wj aff slå j thisse forscreffne. tw thusend swensche mark, Ok naar wj thisse forscreffne tw thusend swensche mark aff thænne fornempde helfte aff jempteland oc aff thet wj fange for thette fornempdes. fæstes netherlegning j swo mate wpboret haue som foræ ær sacht, hwat tha thænne fornempde. helfte sithen om aaret scýlder, thet scal sithen hwort aar komme til sanctj Eriks domkirke j wpsale oc til oss. oc wore. efterkommere. oc swo mekit aff slas j the thusende lødich

¹ Ordet »them» tillskrivet ovan raden.

mark, i swo made oc efter thý fornempde. wor frw drotning thøm j syt testament giuet hauer til fornempde. sancti Eriks domkirke, item thæn stund thette fornempde. land swo til pant oc til aff sla staar som fore ær sacht, tha scule alle som j thette fornempde. land bygge oc bo holdes oc lates widh lagh. fridh oc Ræt, æfter thy theræ laghbook wtviser oc ænkte fæste skal, ther wtj byggiæs. wden meth wor herres koning Eriks oc fornempde. wor fruwes oc there arwinges oc efterkommeres radh samthykke oc goth wilie, Item naar wý eller. wore. arfuæ these forscreffne tw thusend swensca mark j swo made som fore. ær sacht opborit haue, hwilken ærchebiscop aff throndehem eller aff wpsale fornempde. wor herræ oc frwæ eller theræ arwinge oc efterkommere. sithen thet fornempde. land, tha hælder late wiliæ, tha scal thæn ærchebiscop som tha landit fanger scipa thæn annen ærchebiscop, oc hans kirke hwort aar swo megit som brister wtj at han ikke fongit oc vpbarit hauer. som hær fore, screuit staar, ok han som tha landit hauer æller fonger, han haue ok wpbære swo megit som hanum oc hans kirke brister, at the ike fonget oc wpbarit haue som fore. ær sacht, aff thæn annin helftæ aff thette fornempde. land, Item æn tho at wj fornempde. wor frw drotninge thisse fornempde. tw thusend swensche mark lænt, haue bodhe j gul oc swensche pænninge som fore. ær sacht, tha scule thoc the fornempde. tw thusend swensche mark j swodane swenske pænninge oc swensk mynt som fore. ær sacht, ok ike j gul, oss æller wore arfuæ aldeles betales efter thy oc ther aff som hær fore, screuit staar, Item naar wj æller wore. arfuæ thisse forscreffne tw thusend mark j swo made wpbarit haue som fore. ær sacht, oc nar thisse fornempde domkirker. oc wj fornempde. twa ærchebiscopæ eller. wore. efterkommera, the andræ pænninge som fornempde. wor frw drotningen oss j hænnæ testament hauer giuet, som fore. ær sacht, wpbaret haue eller. oss worther. betalit, aff fornempde. wor herræ koningen, eller aff fornempde. wor frw drotningen eller aff theræ arwinge oc efterkommere. hwat ther j brister at wj ike fongit oc wpbarit haue som fore. screuit staar, tha scal thette fornempde. land jempteland friit oc frælst oc vmbewarit genist j geen komme til fornempde. wor herræ oc frwæ oc til theræ arwinge oc æfterkommeræ oc til krwnen som. thet hær til tillighet hauer genist wden alt hinder, oc længre tøfring, Oc til mere. bewaring at alle these forscreffne stökke swo statheghe faste oc

wbrødelica bliue j alle made oc meth alle article som hær fore. screuit
staar. tha haue wj wort jncigle meth wort capitels jncigle meth wiliæ
oc witscap latit hænges for thette breff, oc til witnebyrdh biscop niclesse
jncigle aff westra aros her sten beyntssøns her thure. beyntssøns her
algut magnussøns her amund hats oc her Claws flæmingx jncigle
Datum siktwn. anno domini M^ocd^o secundo sabato. proximo post diem
sanctorum tyburcij et valerianj martirum

131

VEMDALEN

Den 28 februari 1403.

TORE BERGTORSSON tillkännager, att JON LONKAR sålt till TORSTEN
SKELDULFSSON en gård i *Trysil* (i *Norge*).

Original på pergament i Norska RA.

Sigill 1 och 2: remsor.

Tryckt i DN, V nr 428.

ollum monnum þeim sem þetta bref sea æder heyra sender þorer
berdor son qvedio gvdes ok sina kvnnikt gerande at ek var j veimo
dal a oskodens dag a xiiii are rikisz vars virdolix herra herra eirix
met gvsz nad norixk konogar sam ok heyrdom a at ion lonkar selde
þosstine skeldolf syni iord þa sem han tok i arfd efter brodor son
sind sem ligar a tryssilivm er svnhvsar eita ok allan annann arfd sem
honom borde epter halvard brodor son sin kendes ok fyrnemder ion
at han hafde vpboret fyrsta peneng ok seinssta sem j kovfd þeira kom
ok til sanny[n]da¹ þa sete sire arne prester² j sueig² sit in sigle med mino
firir þetta bref er gord vard a deigi ok are sem fyr seigir.

På baksidan: Bref vm Sudurhus; som Jon lencker solde Tostyne Skeldulsson
(yngre hand).

¹ Ordet »sannynda» tillskrivet ovan raden, kanske egentligen skrivet »sannnyda».

² Ett par överstrukna felaktiga bokstäver följa.

ROLF GJORDSSON säljer »Gowthækiel» i Rödöns socken till PETER MICKELSSON.

Original på pergament i RA.

Sigill 1—4: snitt.

Tryckt i SD nr 308; DN, IX nr 197.

Alla the *thetta*. breff höræ æller. sse. Helsar jac rwlloff giordhson. vinlika. *met* gudh. kiennis jak *met* mino nerwarende opno breffue. a sættho tinghe oplathit oc salt haffua. thenne breffuisare. peder. michelson. eth goz j rødhen sokn. som. kallar gowthækiel. fridht oc fræltz. *met* allom til laghum. ængho wndan takno. for. x. x. x. mark jemzka. hvilka .x. x. x. mark. jek kiennis wp bwrit haffua j these daghandhe manna. nerwaru. swa som. ær. Erik j tiwdastadum. andres j vikom. hacon assmarson. biorn torstenson. ola olafson. oc orm j nesgath. mik til fulla nøghio. oc mina. hustru. helga. men swa ær. lather jak fornemder. rwlloffuer. quittan. tenne fornemde. Pæder offuer alla maningh. *met* godhom vilia och biradhna modhe stadfester jak honum. thil æuerdeliko æghio swa hanz arfuum. thet forscripna goz. fran mik oc minum arfuum. *met* minne hustru helgha goutzdotter radæ oc minne. Thil tess mero visso. bedis jac *met* miinne for sagdho ælsklikæ hustru. samtykke. tassis godamanna incigle for *thetta* breff. Erix j. thiwdastadum. hæmings olafson.¹ thulloek j aas. Ok swenunghz la[g]man. Scriptum. niesgat. Anno Domini M^o. cd^o 3.º Dominica jn passione Domini.

På framsidan: 1403 — R. 5.

På baksidan: Rulloff Giordsson sållt Gouthenkiel till Pädher Michelson för 30 Jemtska mark, 1403 (1800-tals hand) — Rödön A. 9. a. 4. 8.

¹ Ordet »Oc» följer nästan utplånat.

Biskop *Sigurd* i HAMAR utfärdar intyg om en gränsundersökning i SÄRNA.

Avskrift på papper av Ludvig Rasmusson efter vidimation den 2 juni 1461 i Danica, Gränshandlingar, Sverige söder om Lappland mot Norge 1500- och 1600-talen. RA.

En annan vidimation utställdes den 27 juni 1425 av Hamars kapitel, vilken likaledes endast finnes bevarad i avskrifter.

Om de olika avskrifterna se Norges Gamle Love, Anden Række. Bd. 1 nr 32.

Tryckt i Handlingar rörande Skandinaviens Historia, XXIX, sid. 36—39; i *Nicolaus Celsius, Hollenii* Dissertatio de Dalekarlia, I, sid. 17—18; i Dipl. Dalek., I, nr 61; i SD nr 371; Norges Gamle Love, Anden Række. Bd. 1 nr 32.

Thet see allom mannom kunnogt, att wer¹ Siguder medt Gudz miskund biscoper i Hambra worom åå Särnebygd, som ligger österst i worom biscopzdöme, sönedagen näst för Lauerens vahn anno Domini m:cccc^otertio, såsom åå xiiii åre rikis vårs werdeligz herre her Erickz medt Gudz nåde Noriges och Sweriges konungx, j hiå, och hördom åå, att Tord Arnulzsson räknede och grende ende mercke, mellem Norighe och Swerige, först j Siffrenberg, som ligger nordauster frå Herdalj. Theden och j Randhamra, och så j Toretzskiäll, theden j Tronderklitt, och så Landerdelldor tiorn, theden j Landerdelldor ååss, och så Lidnaltzflote, theden j Krose kälde och så j Trollegraff, och theden i Randelde beck, och j Falmälghe, thäden j Watulefiäll, och så mitt j Gäjsåsen, som ligger millom Wermeland och Soliöge. Och å monedaghen her näst effter, swore Tord åternempder, Morten Olsson, Peter Torgaldsson, Eyuar Jonsson, Gunnar Erlandsson och Joan Börsson bönder j Herdale, fullan bokereed för oss, att tesse endemärcker haffwe så waridt aff ålder, och hampne haffwe gömdh och holden, och att Serna bygd ligger fem raster vppå Noriges landt, frå Randello beck, som talder är j tessom endemärckiom, Ått *thette* samma sannede tije Män aff Mora sockn, ther her så heta, och thå her när våre, medt her Germunde j Morom sockna preste sinom, först Olaffuer Kroker, Nikulass Hoffman, Erick j Brunnsberg, Sebiörn Biörnsson, Olaffuer Halfuardsson, Biörn Halffuarsson, Nicklas Karlsson, Olaffuer Skinnare,

¹ Här följer »dog» överstruket.

Erick Asmunsson, Gunne Segarsson, som sig loffuede, så *thette* hädhan affholla skulle, och alder ågånge vten medt loffue närwarende oss thå er weer *thette* gierdom ac ransakadum, sirä Haluarde j Sierne, preste j Aluerene, sirä Tord Euersson, preste a Lutene, sirä Asmunde Ericksson, och sire Oloff Erlendsson, Ornolff Offegsson, och Amund Helgesson, som sine jncigle medt våra jncigle sette för *thette* breff som är giord j vår stad, dag och år, som före siger.

134

TINGET I LILLHÄRDAL

Den 26 februari 1404.

Ombudsmannen i *Härjedalen* TORSTEN SKELDULFSSON utfärdar tingsbevis rörande en undersökning om vissa skogsgränser.

Original på pergament i ÖLA.

Sigill 1: del av remsa; 2—3: snitt.

Pett se ollum monnum konokth at ek thorsten skældulfson ombodzman owir hærival war a almannætinge j lidzlahærdale þýsdagen j annora wiko fasto xv are rikes mins werdalax herra herra eriks medh gudz nadh noriks konogs tok ek þry skilrik witne sem swaraller biørnson leth ganga swa heita sworo a book medh fullan eidhstaf enar jonson marten olafson oc jon biørnson om skogara oc býrgias y tandas fløtt þædan y oghsio j enna kællu sem liggjar mellom sioana swa yr endan oughsion vt mellom hæriols bærg oc loupars hello kelkuægen þædan j molendhana war oc biørn pæderon vnder stemder midan tessor witne gingo til saninda hær om settia tesser gode mæn thore berdarson oc torgarder arnulfson som nærvaro þessom vitnes burdh sin insigel medh mino fore þetta bref er gorth war dagi oc are sem fore sæger.

Den 1 maj 1405.

BRÖDDE PETERSSON i *Börön* kvitterar den penningssumma, som ARNE AXTMANSSON i *Bölsén* varit skyldig honom.

Original på pergament i RA.

Sigill 1: remsa; 2 och 3: snitt.

Tryckt i SD nr 585; DN, III nr 578; *Persson*, Lockne socken, sid. 111.

Anm.: Brevets vänstra kant är bortriven.

[A]llom mannom them som thette breff høra hælir ok See helssir jæc brødde pedhirson j bæro med [G]wdi ok kennis jæc thæs med minom vpne nærwarinde brewe, ath jæc ladhir [t]henne breffførir arne axstmadhirson aff bolasom quittin, ok althingis løsin vm then Regnschap, ok penning som han var mik plictugir aff Ræte, at giøre som han æftir min ffadhir anamit tha kennis jæc at jæc hauir vpborit aff thenne [f]fornefde breffførir haluin penning, ok helin ok ladhir jæc hanom quittin for mik ok minom ærwingom, honom ok hans ærwingom Til mere visse hær til bedis iæk [g]wodis manne jnsigle hær for thette breff Schriwit var j owijk fyrst herre [H]enrik, Andreas j nættestadum ok farthegin i hwadhem, Die beati phýlyppi et jacobi [A]nno domini Møcd quinto.

På framsidan: 1405.

På baksidan: Myske. Ångm.

Den 29 september 1405.

Fogden LARS LARSSON och lagmannen SVENNUNG TORESSON m. fl. intyga, att *Över- och Ytterturingen* i *Haverö* socken giva 2 skinn i årlig skatt och intet mera.

Original på pergament i RA.

Vid brevet hänga två stadfästelsebrev av den 13 april 1545 och den 1 februari 1546.

Sigill 1—4: remsa; 5: snitt.

Tryckt i SD nr 636; DN, VI nr 365.

Alle the ghodhe mæn ssom thetta breff høra hæller ssee helsom wi lasse laurensson ffogwthe i iæmptalandhe ssew[n]ungh thoresson laghman ther ssamastadz karl pædhersson widhiærff i ghardhamar

thorgher i moom kiærligha mædher warom herra kænnomps wi mædher wara opna nærwarandhe breffue ath arena æpther gwdhz bœrdh Mœdœquinto thorssdhaghin i mothz wikwrne [a] fforbærghe komo withne ffore oss baro oc ssworo ffwllan bokaredh ok allan i sswa matho thet œffra thwru[n]gh ok ythra twrung hssom liggheer i haffradhal ther ligher aff in thil ffornemda iæmpthalandh a kwnwngs dhomssens wæghna ij skin i skath hwarth ar æpther annath ok ængha fflera kwnwngs vtsskyller hæller wissœra thet kwnwngs rætthin thil hœre i nokra handha mattho mera æn sssom ffore ær ssakth ok hær sskriffwath sstar ok thil mera wisso ok bewissningh hænghium wi war incigle ffore thetta breff Scriptum ibidem die beati micaelis arcangeli

På framsidan: 1405.

På baksidan: N:o 2 Undersåker Rista — År 1405, S. Michaels dag. — A. 9. a. 4: 3.

De vidhängande breven äro av följande lydelse:

Jegh Oluff Monsson Laghman i Trondhem kieness fforre hwar man, och wetterlighet györ medh miith opphne breff theth jegh haffwer ffwlbordhet samtykth och stadffest och nu ffwlbordher, samtyker, och stadffester Thette wederhengiende permanne breff och ffulmaktykt györ wthty allom siinom grenom, pwnkttom, och arttykлом som theth nw syællfft inne halder och wthuisser, Thess thyll¹ mere wisse och høghre wythnesbœrdh thå hengher jegh miith indsegl wndher thette breff som skreffuit war i Thronthem månedaghen nesth æpptther quasi modo genitj anno domini m. d. xlv:to etc.

Ann.: Detta brev är tryckt i DN, VI nr 759.

Alle danne men som thette breff see eller hœre lessas tha kyænnomss wy eptter screffne domsmen, per i skakw, byörn inghemwndson, ingemwndh i wygghia, Jon andersson ibidem, nyllss i klœffsyœ, eriik i bergxwiik sten person i bergh, sten i gårdhammar, byörn i klaxåss, olaff stensson, olaff ionsson i åssus, anderss i bo-riildsten, ath ffor oss komme y retthe peder person, och monss andersson i ytter thwängh, och bertiild och lasse i œffwer thwängh, och beghiaeredhe dom på thores breff, som the aff k. m:ts beffalningx men ffowgd och laghman, på någre ffryheter ffååth haffua, och med rykiens radz indsegll stadffest och wederknept thy kwndhe wy ey anmedh fforre ffinne wthan wy dœmdom thores breff gild och obröttelighan ath wara, så ath the eptter thœres breuiss lydelse må alstingis ffrij wara ffor allen thwnghe, wttan thœres årlighe skatt och affradh skolle the arlighe thiill godhe redhe ath ghyorre thiill san wittnesbœrd her om henghia wy sten person, och sten sywrdson, wår indseglan samth med laghmanssens indsegl wnder thette breff som scriffuet war på bergx skattingh kyndelmesse afttan anno domini m d xl 6:to etc.

Ann.: Detta brev är tryckt i DN, XIV nr 827.

¹ Här följer »ff».

Den 29 juni 1406 (?)

MÄRTEN MÄRTENSSON säljer sin hustrus gods i *Tännäs* till sin broder OLOF MÄRTENSSON samt PETER JOHANSSON.

Jfr nr 141.

Original på papper i RA.

Sigill: spår av 2 påtryckta sigill; snitt för ett vidhängt sigill.

Tryckt DN, XIV nr 221.

Allom danda mannum som mith øpna breff fore komander varder thetta kenniss iak martin martinson bygianssman i norie a hýlandh ath iak sel mith konnugoz sum ligger i herdal i tennanessi bøø i vestra gardhen sel iak hannum beskedderlikom danda mannum som er min broder olaff martinson och pæder Jouanson fore xxx marker herdalske jtem them kenniss iak haffua opburit hellan peninger och haluan mik til goda neygia och tacker thy gyffuer iak them breff oppa foronempda goz vndan mik och minum ervingium och vnder fornempder olaff martinson min broder och peder iouanson oc theras ervingium til evinnerlighum egum them frith och frelsth vtan bøø och innan i vattha och tyrra oc inggan attalla epher thenna dag huars føder eller oføder vitnismen a vorth kyppe her ian oc ølaff haluarsson oc ion gussormson och ion inggemunsson jtem bedis iak goda manne incigel fore thetta breff herre ian oc larens i vig oc hafftor [i] vig scriffuath ipso die sancte petri Anno dominj M. cd vi^oj.¹

På baksidan: Tännäs — Bomärke (samma som på brev 141).

Den 11 november 1406.

JÄMTLAND

Lagman SVENNUNG TORESSON stadfäster GUNHILDS gåva av *Gisseldsen* till bröderna TORE och ARNE ÖSTENSSON.

Original på pergament i RA.

Sigill 1—3: remsor.

Tryckt i SD nr 778; DN, III nr 582.

Thet skall allum ghodhum manum witerlighet wara thøm ssom thetta breff høra hæller sse ath iak sswenungh thoresson lagman i

¹ Årtalssiffran osäker, då över sista »j» dragits ett kraftigt streck.

iæmptalandhe kænnis mædher thæsso mino opna nærwarandhe breffue ath the ssama giæff ssom gunniller ghaff thore owstensson ok arne brodher hans heel ok ossiwk hwilkit ghodhz ssom gisslass hether the fornemda giæff dhømdhe iak gilla ok stadugha ffore hwariom manne¹ som nw æra ok hær æpter komandhe mædher allom thillaghum nær by ok ffiærre hwlt ok hagma watn ok wedhestadha mædher allo thy ther thil liggher ok leghath haffer ffra forno ok nyio ængho wndhan thakno hwilkit æy ær ghaffom giffith ælla ssalum sælth thil mera wisso ok witnisbørdh tha hængia thenna beskedha mæn sin incigle fore thetta breff som ær lasse laurensson ok iowan i sandum mædher mino incigle Scriptum iempcie Anno domini M^ocd^o sexsto die beati martini episcopi

På framsidan: 1406.

På baksidan: Gissellåsans Br. — Owik. Giselås.

139

Den 19 november 1406.

HALVARD i *Fåssjö* överlåter till PALE SKRUBBS hustru SIGRID jord i *Älvros* i utbyte mot jord i *Fåssjö*.

Original på pergament i RA.

Sigill 1: remsa; 2: snitt; 3: snitt (pergamentet sönderrivet).

Tryckt i SD nr 781.

Thet ær allom mannom witherlekith som bygia oc [bo] ij hodhal ath jak halwardher ij ffazio gaff mith mōdærne som lagh ij alwarozs sigridhe pale skrwb hwstrw ffore halppth hæne ffædærne som ligher ij ffassio oc the sama jordh gaff pale skrvbir sina systher gwdheløghē thaa gwnmundher øzstenson hæne thogh ok han beholth hæne deel badhe ffædærne oc mōdørne ij sin æghin gardh ffor sino hwstrw fædhærnæ som lagh [ij] ffazio, ok wi hwldhom alle handom saman halwardher ij fazio gunmundher østenson ok pale sk[r]ubbir, ij pale skrubs stughw, ok lystom thet fore godum mannom ok fasta ther ower thokom, som ær æsbiørn, sigordason, thorkil i florum thore ij florum anundher andresson jtem thet war allom godum mannom

¹ I brevet egentligen »mannne».

witherlekit aa sættha thinghe waro ath hon hadde sik wth brwthith meth sin ægin hwsbondha ok han wildhe ey meth hæne bliwa ij sængh ællir ij sæthe ok ingan ræth fore gora. ælla takha hwaske prosthe ælla fogdhe ffor thy hon hadde sik for brwthit¹, ok tha war pæssar ffoghde oc han wilde sik kalla thet hon atthe ij kwunnungz ræthih, ok tha komo godhe mæn² fore hæne badho. ath hon skwlde sætia næsta frendrom, halpth sith gozs som hon atthe ij ffassiom ok swa gik lagmanz dombir ther offwer ath sween ij hodhal han skwlde hæne wmbos man ath wara ok hanne goz ath siælia halwardhe ij ffazio oc hon war ther swelff nær war, meth ffastom ok fwlom skælom hon wpp aff honom bar xjj mark som hæne væl nøgdhe ok hæne wmbosman, ok hon honom meth godhom wilia sith goz wnthe wndan sik ok sinom arwom, ok wndher halwarz ij ffaziom han oc hans aruom til æwærdeligom ægho meth lwmmom oc lötom nær garde oc ffærre aff fforno hawer til ligath meth ræth kan prowas thenne fastor waro ij hodhar thakne som hær til næmmis først anundher halwardson, trighe haluadson gwnbiörn halwadson nielis anundason halwarder trygeson gunbiörn trigeson halwardher, gwnbiörnson thore torgeson These waro witne thorkil ij florum thore ij florum, Till thæs mero wisso [ff]estho³ biskedelege mæn sin insiglle ffor thetta breff ssom ær hærra yngemar kirkiohærre i liusdal nielis andresson gwnbiörn trigheson ij hodall, Scriptum anno domini M^ocd^ovj^o in crastino octauarum beati martinj

På framsidan: 1406.

140

SÖLVESBORG

Den 15 december 1406

Riddaren TURE BENGTTSSON, som av konung ERIK erhållit *Faxeholm* och en del av *Hälsingland* med *Hogdals* socken i förläning, lovar att där främja lag och rätt m. m.

Avtryckt efter SD nr 792 (*Molbech* o. *Petersen*, Udvalg af Danske Dipl., sid. 305—306).

Jak Thure Beyntsson, riddare, kungør allæ the thettæ breff see eller høræ at aff thy at mæchtigh første myn nadhighe herræ konung

¹ Förkortningstecken efter »t».

² Ordet »mæn» tillskrivet ovan raden.

³ I brevet »ssthø».

Erik for myn thiæniste sculd, som jac hanom giort hafwer oc her æfter trolicæ gøræ scal meth Gudhs hiælp swo lenge jac lefwer, hafwer nw vnt oc lænt mic hans slot oc fæste Faxaholm i Helsingæland liggende meth swo megit aff Helsingæland, som jak nw i myn wæræ hafwer, oc meth Hodalæ sochn meth al konungxlich ræt i mynæ lefdaghæ, hwilket hanom Gudh forgælde, tha wil jac æfter myn bæstæ macht haldæ oc ladæ then fathighæ almughæ, som ther i bygger oc boor, with lagh, fridh oc ræt, ok scal thet fornempdæ slot waræ oc blifwæ for:dæ myn herræs oc myn frwæs drotning Margretæs opnæ slot, bodhe i nøth oc løst, then stund jac thet hafwer, som fore ær sacht, oc nar jac døør oc aff gaar, at thet fornempda slot oc fæste Faxæholm meth fornempdæ læn oc sochn genist igen kommæ frij oc vmbeworen til fornempdæ myn herræ oc frwæ oc theræ arwingæ oc æfterkommæræ, vtan alt hinder oc lenger tøfring, ok lader jac fornempdæ myn herræ konung Erik oc hans arwingæ oc æfterkommæræ qwit, lethuch oc gantzæ orsakæ meth thettæ breff for al gæld oc sculd oc tæring oc for al stycke til thenne dach, oc thackar hans nath gernæ for alt got. Ok til mere bewaring allæ thisse forscrifnæ styckes, tha hafwer jac myt incigle meth wilyæ oc witscap hengt for thettæ breff, ok til witesbyrdh myn brodhers her Steen Beyntsons, her Jens Duwæs oc her Magnus Munkx incigle. Datum Syluesborgh, anno Domini millesimo cd^o sexto, quarta feria quatuor temporum ante festum natiuitatis Domini.

På baksidan: Her Thure Beyntssons breff vm Faxeholm i Helsingland meth sin tilliggelse, at han hauer thet til lans i hans lifdaghe for sin trø thiæniste i gen ther fore, oc lader han konung Erik oc drotnyng Margretæ quit fore all gæld, schyld oc tæring oc fore all stycke.

MÄRTEN MÄRTENSSON säljer sin hustrus gods i *Tännäs* till sin broder OLOF MÄRTENSSON samt PETER JONSSON.

Jfr nr 137.

Original på pergament i RA.

Sigill: fragment av en ur pergamentet klippt remsa.

Tryckt i SD nr 797; DN, XIV nr 26.

Kendis jagh morthen morthenzendh met thette mitt obne breff

thet jegh haffuer soldh mýndh konis gods: som lygger ý tendennes ý vestergaardhen: beskederlýgh danne mandh som er mýn broder oloff morthenzens och peder jonssen: for xxx marck. och oppe boorit fførste pendigh och sýste och alle som ý kýøff kom: saa megh vell nøgir: týltacke och aff hender same jordepart fraa megh och mýne arffuingh och týll mýndh broder oluff morthenzen och peder jonzen och teris arffuingh tý ginghe týd mett lundom oc lutom ý vaade och tørre: frý oc frelssit for fød och vfød oc alle mýne effther komere: týll výdnis býr hýnge v ý vore inde seghell for *thette* breff [*och bedhis*] oluff haluorssen haftthor ý v ýgh om theris indzegell for *thette* breff mcdvii.

På framsidan: 1407?

På baksidan: Tennas — N—1 — bomärke (samma som på brev 137).

142

NÄSKOTT

Den 3 april 1407.

GUDNJUT i *Hökbäck* och hans hustru SIGRUD TORSTENSDOTTER sälja till PETER MICKELSSON gården *Sjör* i *Kyrkås'* socken.

Original på pergament i RA.

Sigill 1—3: snitt.

Tryckt i SD nr 822; DN, IX nr 205.

Thet scall allom godhom mannum witerlikith wara swa *them* hær æpther koma som the som nw æra ath iak gudniwther i *høkabæk* kennis iak mik haffua sælt ok kærlika wnth biskedhom manne pædher mikælsson ok min hwstrv sigrwdh thorstens dotther som godzeth atthe gik i handlagh mædher fornæmda pædher mikælsson mædher sswa mattho ath iak ok min hwstrv sigrwdh sældhom fornæmda pædher mikælsson eth godhz som sioa hether ok i hiælszioasa sokn ligghe ffore xvj mark jæmpska ok thær haffuer iak opburit aff helan pæning ok halwan a *mina* hwstrv wægna ok affhændher iak mik *thet* fornæmda godhz ok minom arffom ok wndher fornæmda pædher mikælsson ok hans arffua thil æwærdhelika ægho mædher allom tillaghum nær by ok fiærre hwlt ok hagma watn ok wedhestadha

mædher allo thy ther thil ligher ok leghat haffuer fra forna ok nyio ængho wndhan thakno thæsse waro fastor ath thæssø kōpe kættil i nældh byörn i hællem orm i næsgatw olaff i throlssas ingældher i kōl olaff i mom laurens i biærtum jon ibidem thil mera wisso ok stadffæstilsse bedhis iak thæssa biskedha manna som ær tilloger i bergom kæthil hoksson ok jon i siline ath the sin incigle hængie fore thetta breff mik inthe incigle siælfom ægandhe datum apud parrochiam næsgatu Anno domini m^o quadringentesimo septimo jn dominica quasimodogenitj

På framsidan: 1407 — N. 6.

På baksidan: Gudniwtr i Hökabäk sållt till Pædher Mikålsson godtset Ojöa i Hiælzsioasa socken, för 16 Jemtska mark 1407 (1800-tals hand). — A. 9. a. 5. 2.

143

LILLHÄRDAL

Den 13 november 1407.

Biskop BERTOLD på *Grönland* inviger kyrkan i *Lillhärda*l och giver avlat m. m.

Avskrift i Arnamagnæanska samlingen i Universitetsbiblioteket i Köpenhamn. Tryckt i Grönlands hist. Mindesmærker, III, sid. 890 ff.; DN, XVI nr 56; Norges Gamle Love, Anden Række, Bd. 1 nr 203; *Modin*, Härjedalens ortnamn och bygdesågner (1911), sid. 120 o. f.

Anm. Brevet är här avtryckt efter Norges Gamle Love.

Wii Bertholdus med Guds naade biscop i Grønnlanndt helse alle de, som dette breff høre eller see, kierligen med vor Herre. Det skall alle viterligt vere, at da vi visiterede i Lille Herdall paa erligh herris veigne, her Eschild med Guds naade ercebisshop i Nidros, anno Domini M. CD. septimo, søndagen epter sancti Martenns dagh, viede vi kiercken der sammesteds och schippede dieris kiercke mes dagh, epter sognemendenis bønn och villie, dagen epter sancti Martenns dagh, och vetom vi aff Guds naade och S. Peders och S. Poffuels apostels alle ret schippede dem, som de kiercke medt gudelige act søckie alle til skriffte eller bøgningh hielpe, xl. dage afflad, dem till afflōszen aff dieris sønder. Jn cujus rei testimonium secretum nostrum est appensum, [anno] domino die et loco prenominitis.

Över brevet står som rubrik: Copia aff et pergamentzbreff liggendis i Lille Herdals kiercke i Herdallenn.

MAGNUS BJÖRNSSON säljer jord till GJORUND.

Original på pergament i RA.

Sigill 1 och 2: remsa.

Tryckt i SD nr 931; DN, XIV nr 27.

Anm.: Brevet är svårt fuktskadat.

Alla the [thetta breff høra ella] se helsom vi thillogh [...]¹
 kænomps vi meth thesso varo [wpno breffue at wi nær] warom
 hørdhom ok saghom at [...]² magnus] biørnsson saldhe biskedhlig
 manne giord [...]³ hulkith som ligger j væstra [...]⁴ meth allom
 thillagom som ther till ligger ok [legath hauer fra forno] ok nyio
 alzengo [vndanthakno frit] ok frælst fore huariom manne vndan sik
 ok [sinom arffom] ok vnder fornemdan [giordh ok hans arffua
 till] æuerdelika ægho ok meth thesso samo breffue [...]⁵ fornemda
 magnus byørnsson kendes sik [vpborit hauer] helan pæning ok
 halffuan ok alla ther j millan sik til [...]⁶ lika giort fore then sama
 jordh utan [...]⁷ hindher ælla tiltalo lidha aff honom ælla aff hans
 [æpterko]mandhe vm thet sama jordha køp som fore [sigher] her
 til mera visso ok rætta vitnisbyrd hængiom vi varo incigle fore thetta
 breff som skriffuat var [vid] hoffs kirkio Arom æpter gvdz byrdh
 millesimo quadringentesimo viij⁰ xi die mensis februarii

På framsidan: 1408.

På baksidan: A. 9. a. 1: 4.

¹ Omkr. 20 bokstäver.

² » 15 »

³ » 8 »

⁴ » 20 »

⁵ » 6 »

⁶ » 6 »

⁷ » 5 »

Allmogen i *Jämtland* utfärdar skuldbrev till domprosten JÖNS NILSSON i *Uppsala* å domkyrkans och drottning MARGARETAS vägnar, lydande på 600 mark penningar, som ännu icke betalats av den skatt, som pålagts landet.

Original på pergament i RA.

Sigill 1: skadat (lagat).

Tryckt i SD nr 1278; DN, XVI nr 60; *Hadorph*, Sanct Olaffs Saga; *Persson*, Sundsjö socken, sid. 12. Jfr *Persson*, Bräcke socken, sid. 18; Norges Gamle Love, Anden Række, Bd. 1 nr 42.

Thet skal allom mannom witherliket wara som thetta breff høra eller see at wj Karl pædherson Joan i sandom Joan i hara tyllogh i østanaar Eskil j sunbærghum karl bardhson thorger i moo Joan dale sighurdh a berghe thomas j bergxwiik gumme i sætrum widhiærff i gardhamar gutzorm i aghnahal. olaff i skala halwardh i klifsio østin j hoghramo. olaf i vngrufuo olaf i ælff swærker a bakka. thorger i wiik Andris in hæg jacob a aass slodhe a sillabakka nielis i giislaass laurens i vpland nielis i okkadha Rollef a moo ottar j ottarsio wibiørn i thoot berse i forsom, alfuer i stadh thowe i kolaas joan a bakka henrik i nidhragardh tronder j slattom Erik i tiwdhestadhum Swen j atberghum olaf a moo. Rollef i vpgardh, claws i oknom østin i thangaraas thørkil i aflo thørkil j sudheraasum Ragwald i almaas. thorbiørn i bredhabý pether i faxanæghld olaf i thrulzaas. joan i græftom andris kroker arne i fornabý jngelder j hæstum kætil hokson Andris i wiikom olaf hamundson nielis a hall. pether i hølene biærmodh i trappanæss sighurd j myklaas. amund bagge, thiwadh i westanø pawal i dighranæs gunnar i aarwiik jon i ængiom helghe i gilleraas. thore a rast. ødhger a grøtløsa redhar i genwallum wilkin i stokkom brýniølf i waghlem olaf i tandom hemming j øsan helghe i rødhestadhum nielis i høliom ysaac i bredhawagh olaf biwrson pether brudson ottar i handogha olaf i kalpastadhum sighurd j wiik Arne j goksio thore flater haquon sighurdson. Claws j strøm pether j tillungxaas. berswen i filinge pether j krangedhe olaff bolt biørnakarl. sewaster i hambre erik i næss. biørn a aas. olaf j ansasio olaf ýlianson aswidh i stownne Joan i briniom jenis i odhinsal sigfridh i opa. gumme i gryten Joan parter stafan a berghe hawardh i gærdhum

gummund i owdho olaf i hakasænge gregris i duwawiik. olaf i hagma
 sidhurd j tramstadium botolf i tand. thollef i wtby aaswidh i wædher-
 wiik nielis sowdher michel j grimanaes. tronder j stafrom faste i
 mordhwiik sigge j sœdhasio enar widh aa. haquon j landzæmpne.
 anund j biwrsio oc œstin i flatnorum oc ware ærfwingia oc æpter-
 komara geldskýlloghe ærom ærlikom manne herra jennis nielsson
 doomprost j vpsalom. a vpsala domkirkio oc ware nadoghe frw drœt-
 ning Margarete wæghna siex hundredha marker j swenskom pæningom
 eller i godhom gildom wærdhœrom som honom atnœgher a wars landz
 wæghna jœmptaland for the aterstadher ther j gen sta j waro lande
 jœmptalande aff the thousand marker ther war nadhogha frw hafde
 waart land til lakt ok hon oss tilbœdh medh siin opin breff badhe medh
 fornæmpda. herra jennis nielsson doomprost j vpsalum oc annor siin
 budh ther hon hiit sœnde, hulket mærkageld j atta aar til forenne war
 oppa lakt ofuer all thenna thry konungx riike Thæssa fornæmpda.
 siex hundredha marker menom wj ok skulum alle fornæmpde. oc alle
 medh enne sampnadhe hand betala en manadh epter martinsmessom
 nw næst komber. hær j konungx gaardhin forbærgh i jœmptalande
 widher wara sannind æro oc godha tro, vtan alla længre thœfring
 Ware thet swa som gudh forbiwdhe at fornæmpda herra jennis nielsson
 domprost ey beredder wordhe jnnan thenna forscrefna thiid som nw
 ær sacht a fornæmpda vpsala domkirkio oc ware nadoghe frw wæghna.
 som fore scrifuat staar, tha tilbindom wj oss ok wara ærfwingia ok
 æpterkomara. a wars landz weghna fornæmpda. herra jennis nielsson
 domprost vpræta allan then skadha ther han vm the fornæmpda. siex
 hundredha marker gœr a fornæmpda vpsala domkirkio oc ware na-
 doghe frw weghna Ware thet ok swa. at fornæmpde. herra jennis niels-
 son domprost j vpsalom fœr af ginge som gudh forbiudhe. æn thenna
 fornæmpda. thiid tilkome at the fornæmpda. siex hundredha marker
 skulu betalas, eller ok at war fornæmpda. nadogh frw fornæmpda.
 herra jennis nielsson annarstads siin ærende sœnder tha wiliom wj ok
 skulum alle fornæmpde them betala hwem waar nadogh frw eller
 ærkebiscopen ok capitulum j vpsalom ther æpter sœnda medh thesso
 waro opno breffue ther wj nw wtgifuom Alla thenna fornæmpda arti-
 culos ok hwart oordh widh sigh tha lofuom wi alle fornæmpde stadh-
 ugha fasta ok obrutlika at halla medh enne sampnadha hand widher

wara sannind æro oc godha tro vnder fornæmpda vpsala domkirchio ban ok hæmd ok wnder wara nadogha frw drötning Margarete hylle ok nadh. Til hulkins brefs mera wisso ok stadhfæstlse oc at alt thetta forscrefna skal hallas stadhught fast ok obrutlikit som fore ær sacht tha hængiom wj wars landz jemptalandz jncigle fore thetta breff nærwarandis godhom mannom swa som ær lasse laurenson Pawal jennisson tillogh i hardhskagh ok magnus blix. hulke fornæmpde fyre hafdo til forenne wissath oc lofuat ware fornæmpde. nadoghe frw drötning Margarete biscop andris j strængenæs som tha war doomprost. j vpsala oc proost jenis nielsson som tha war ærkedækn j vpsalom. oc herra olaf magnj kanik ther samastadz, hulke fyre æn sta j sama løfte for the thusanda marker ther vppa thæn thiid war vppa waart land jemptaland lakt, ok hafdom wj ther a oc øfuer hedherlikan ok wælborman man Pether nielsson jøssa findson foghta. j jemptaland at wart landz incigle kom medh ja wilia ok withskap hænghiande for thetta breff, hulkit som gifuet oc scrifuat war j mordhwiik j brækka sokn j jemptaland Aarom epter gudz byrdh thusanda fyrahundradha wppa thet tionda aret, sancti Ambrosij dagh.

På framsidan: 1410. — 7 (på uppvecket).

På baksidan: Litera obligatoria terre Jempcie ecclesie Vpsalensi vel eius preposito de vj^o marcis ab ecclesia re[cepturis] (samtida hand). — Uppsala domkyrkas arkivsignum. — Noriges handlingar (Rasmus Ludvigssons hand).

146

REVSUND

Den 3 maj 1412.

LARS SIGURDSSON och hans hustru sälja till SIGURD ERIKSSON *Döviken* i *Revsunds socken*.

Original på pergament i RA.

Sigill 1: remsa; 2 och 4: snitt; 3: bevarat.

Tryckt i DN, III nr 609; *Persson*, Refsunds socken, I, sid. 104.

Alle the dondhe mæn som thetta breff høra haller see swa the som koma skula som the som nw æra, skal thet viterlikit vara, ath beskedelikin man laurens sigwordson ok luci olaffdotther hans husfrw hafua medh vilia ok beratno modho, salt skælikom manne sigworde

ericzsoni dövinghin ligiande j ræfsunda sokn fore ij marcer ok xx:ti iæmpska ok dridiadelin j østra fyardom, ok ther gaff fore en foli ok en gryta ok et biørnskin af nielis sodher ok marghit hans husfrw, ok thenne fornemde. laurens ok hans husfrw hafua skilt, thessom fornemda. sigworde, thet fornemda. goz medh hult ok hagma ok vatn ok vedestadum nær by ok fyærin ok alsingho vndhan thacno som ther aff allir thil ligath haffuir, ok skildhe vndhan sik ok sinom ærfuom, ok setthe vndhe fornemde. sigwordh ok hans arfua thil æwerdelika ægho jtem yther meir hafuir thenne fornemda. sigwordh giffuit thessom fornemda. laurens skötningha pæninga j marc iæmpska ok andra marghena j gotvilia thet honum vel ath nøgdhe medh donde manna nærvaru medh herra torstene østen j flatnorum benct j anwik ok thore [i]sundum, thetta køp ok handlagh ok skötningha pæninga ok¹ gotvili var gyorth² medh vitnum som hær føræsta, ok medh atta fastum østen j flatnorum finwidher joan j bozsio gunnar j katas sigwordher j tramstastum biørn ibidem gyrdher j foghalstun østelandh thil mero visso ok vitnis børdh fore thetta bref³ tha hængia thesse dondhe mæn incigle fore thetta breff herra torsten tillagher laghman østen j flatnorum hacon j lansemne Scriptum ræfsunda invencione sancte crucis Anno domini M^o cd^o xij^o

På framsidan: 1705: d. 30 Sepbr. § 18.

På baksidan: A 14 c 1: 2 — Refs. Dövik. Kel. Olson afr.

147

TORP

Den 24 december 1412.

TORLAK »i sunde» och KATARINA HENRIKSDOTTER sälja till GUNBJÖRN och KETIL i Hogdal ett fiske i Kölsillre i Haverö socken.

Original på pergament i UUB.

Sigill 1—4: snitt.

Tryckt i SD nr 1653.

Alla the godha mæn thetta bref høra æller se helsom vi. thorlach i sunde. oc katerina henrings dotter. euerdelegha mædh varom herra,

¹ Mellan »ok» och »gotvili» är ett hål i pergamentet.

² Skrivaren tycks ha börjat skriva »gor» men ändrat till »gyorth».

³ Ordet »bref» tillskrivet ovan raden.

kungorum allom, swa them nw æra. som them hær kunno æpte koma mædh thesso nærwarande opno brefue, os haua salt biskedheleghom mannom gunbiørne oc kætile i hodal thryggasunum ena fiskio i kylasilder i hafra sokn før vij swenska marc, hwilka pæninga the haua os venlegha betaladh. swa at os væl anøgher. Thy antuardom vi the fornemda. fiskiona oghnaroos. vndan os oc varom arfuom fornemda. godha mannom gunbiørne oc kætile oc thera arfuom til æuerdeleghe ægho. mædh fastom oc vitnom oc allom skælum landz lagh wtuisa, thessa æra fastane, herman diækn, gynt joanson, eric olafson, michield i turugh, laurens i sætrom, guddhlef i hwasnæs, Jenis i kylesilder, laurens i vallenom, vitnesmænnene swen i holø, thomas kætillsson i turugh¹ til ytermer visso oc stadhfestilse scriuas vnder godha manna incigle, som herman diækn foghedhe i mædheladh², mædh³ gynt joanson, olauer kil kirkioprester i torpe mædh mino incigle thorlachx mædhan husfrvn ey hauer incigle stadhfæ[sta] thet[ta] bref mædh scriptum torpe anno domini M^ocd^oxij^o in vigilia natiuitatis domini siggillis sub predictis

148

RÖDÖNS KYRKA

Den 18 januari 1413

GUDSORM PETERSSON säljer till GÖTE ÖSTENSSON gården »Hallagard» i Aspås socken.

Original på pergament i RA.

Sigill 1, 2 och 3: remsa.

Tryckt i SD nr 1665; DN, IX nr 215.

Thet skall allom mannum vitherliket vara swa thøm hær æpthe koma som the nv æra ath vi thyllogher i hardskaghom sigffrit i opa ok hagwardh a berghe kænnomps medh thesso vara vpno nærwarandhe breffue at vi hørdhom saghom ok nærvarum at gudzorm pædhersson sældhe biskedhom manne gowtha østensoni en gardh som heter hallagard liggandhe i⁴ aspasa sokn medh allom thyllagom nær by ok fiærre medh holt ok hagma medh vatn ok vedhestadha ok medh

¹ Här följa orden »In cuius euidentiam s» utprickade.

² Orden »i mædheladh» tillskrivna under brevet med hänvisningstecken hit.

³ Ordet sannolikt kvarstående som rest av ett påbörjat »mædheladh».

⁴ Tre raderade bokstäver följa.

allo thy ther til ligger ok leghat haffuer fra forno ok nyio alzængho vndhan thakno ok vitnom vi thet medh thesso sama breffue at fornæmde gudzorm kendhe sik haffua vpburit huan pæningh ok allan som varo xxx marc æmpska fore the fornæmda iordh ok affhendhe ok skildhe fra sik ok sinom arffom ok vndher fornæmda gowta ok hans arffua til æwærdelika ægho fralssa ok hemulla fore huariom manne som nv æra ok hær æpthe kunno koma hær til mera visso ok fulkomplika vitnesbyrdh hængiom vi varom jncigle fore thetta breff Scriptum apud ecclesiam rødhen Anno domini millesimo quadringentesimo xii^o vigilia beatj henricj episcopj

På framsidan: 1413.

På baksidan: Aspås—A. 9. a. 4: 6. — B..sra (upp och ned vänt, utsuddat).

149

TULLUS I NÄSKOTT

Den 25 januari 1413.

HÖK BJÖRNSSON säljer till GREGER SONESSON en gård i *Häste* i *Rödöns* socken.

Original på pergament i RA.

Sigill 1 och 3: fragment; 2 och 4: remsa.

Tryckt i SD nr 1740; DN, V nr 498. (På båda ställena under den 30 juni 1413.)

Thet scall allom mannum vitherliket vara sua thøm hær æpther kunno koma som the nv æra at iak høker byørnson kænnis medh thesso mino vpno breffue mik haffua sælt ok kærlika vnth biskedom manne gregris sonasson vestersta gardhen i hæstom j rødhen sokn fore sæx marc ok thrætighi æmpska marc huilka fornæmda pæninga fornæmde gregris sonason mik loket ok betalat haffuer som en dandheman ok forty afhændher iak mik ok mino[m] arfom thet samo godz ok bebindher vndher fornæmdan gregris sonason ok hans arffua til æwærdeliko ægo friit ok frælst fore huariom manne som nv æra ælla hær æpter kunno koma medh allom tillagom som ther till ligger ok legath haffuer fra forno ok nyio alzengo vndhan thakno huar thet hælzt ligger ællæ finnas kan j land ælla vatn j vatho ælla thorro som fore ær sakt var thetta kōp giort medh thæssa biskeda manna næruaro ok

vara handlage ahörande som ær herra thorsten prooster i jæmptalande ræcker i bergom pædher i faxanægild erik i ægiom hakon i nordannægild olaff i aspasom olaff i throlzas ok bærsuen i kingstodom thil thæs mera visso ok stadfestilse vm thetta kôp bidher iak thessa biskeda mæn som ær fornæmde herra thorsten proost herra pædher kirkioherra i rødhen sokn hakon laurenzson lagman i jæmptalande ok lasse laurenzsson i vang at the sin incigle hængie fore thetta breff mik siælfom æynthe incigle ægande skriuat i tholøsom j næsgatha sokn Arom æpther gudz byrd millesimo quadringentesimo xiiij^o die sancti pauli appostoli

På framsidan: 1413.

På baksidan: N:o 1 — A. 9. a. 2: 7. — Tegnet 1871 H.

150

MÖRSILS SOCKEN

Den 26 mars 1413.

OLOF TOPP säljer gårdarna *Äggen* och *Åsan* till NILS ANDERSSON.

Original på pergament i RA.

Sigill 1—5: snitt.

Tryckt i SD nr 1699; DN, VI nr 384.

Anm.: Avskrift av brevet finnes i Undersåkers kyrkoarkiv, vol. N: 1, ÖLA. Brevet återoppat i Undersåkers tingslags dombok, hösttinget 1706, § 14.

Thes kænnooms wi steen øndzson fogothe j jæmptalandhe hakon laurenson lagman ther sama staz nielis bergh laurens laurenson thylogher tywadzson ath wi worom ther nær j møresil soken a tyngstat ratthom saghom och hørdhom aa ath olafwer topp stadhfeste och frelste nielis andirson æna jordh ther som ægh hæther och andra then som asar hæther hwar twæggia *medh* lutum och lunnendom som ther thil liggher och ligath haffwer fra forno oc nyo wthan garz och jnnan holth och hagma landh och watn j mardalopit och halffwan tridia nothagangh j ockodha syonom och alth thet bætre ær haffwa æn aan ath varo vndan seer och synom arwi[n]giom och vndher fornæmda nielis och hans ærwingia thil æwerdeliko ægho obreidhelika fore hwariom manne kænneis och fornæmde olafwer ath han haffdhe opburit hælän penning och halffwan æpther thy som j kop ther kom

swa ath honom wel noydhe och thil sanninda hær wm sætiom wi war
jncigle fore thetta breff som giort war dominica oculi Anno domini
M^ocd^oxiiij^o

På framsidan: 1413.

På baksidan: Mörsil — Egen.

151

UPPSALA

Den 12 augusti 1413.

LARS LARSSON i Vången i Jämtland avträder till Uppsala domkyrka jord i Fastberga i Skerike socken (Västmanland), för att betala den skuld, vari han häftat på drottning MARGARETAS vägnar.

Original på pergament i RA.

Sigill 1: skadat.

Tryckt i SD nr 1770; DN, XVI nr 65.

Allom thøm thettha breeff. hœra æller. see skal thet witherlikith wara
ath iak lasse laurinzson ij wangh. ij iæmptalandhe. kænneis medh mino
opno breffwe ath iak hawir geldgullith vpsala doomkÿrkio thÿo.
ørislandh jordh ij fasthaberghe ij skedrighe sokn. widh vester aarws.
medh hwsom oc heman. ij watho ok thorro. engo wndan taghno fore
sÿwtÿghi ængilska. nobila som Jak war. skÿllogher. wpsala doom-
kÿrkio aff retttho skuld aff hœghburne førsthinne wæghna drøtningh
margarete. Thÿ affhendher. iak mik oc minom arffwom thet sama
godz. fastaberghe medh thÿo øris landh iord. Ok til æghnar. jak thet
fornempde. vpsala doomkÿrkio til æwerdhelika ægho wthan alth argth
ware thet swa ath nokre mÿne æpther. komare. ællir ærffwinghia wilia
thet ather. lœsa. tha skula oc ægha the giffwa oc bethala the forsagde
wpsala doomkÿrkio fornempda. sÿwtÿghi ælgilska nobila. Framdelis.
giffwir jak fornempde lasse laurinzson. fulla makth. oc alla hærenz-
hœffdhingianom oc domaranom ij the hærade som fornempda. fast-
bergh jnnan ligghe. at hwilkin thera nær stadder. ær maghe vpsala
kÿrkio forscrefna thÿo ørisland jord ij fastaberghe. fasta oc hemola
til æwerdelika. ægho. Til thes mere wisso oc forwaringh. tha hengher
iak mith jncigle for thettha breff. Scriwadh ij vpsalom. æpther. wars

herra byrdh tusand aar. fyra hundrad. aar aa trætthondhe arith næsta løgherdaghin æpthir sancti laurencii dagh.

På framsidan: 1413 ¹²/₈ (Örnhjälms hand).

På baksidan: Litera Laurencii Laurinsson de x oris in Fastabergh circa Arosiam (samma hand som brevet). — 76: 0: (Rasmus Ludvigsson?) — Uppsala domkyrkas arkivsignum.

152

SÖDERKÖPING

Den 7 oktober 1413.

IVAR NILSSON, lagman i *Östergötland*, stadfäster efter räfsteting fru BIRGITTAS, MAGNUS PORSES dotter, besittning av frälse gårdar i *Gryt* socken. Avskrift i L. Sparres kopiebok (B: 15), fol. 120, i RA. Tryckt i SD nr 1794.

Jak Twre¹ Niclisson riddare, Össgötha lagman, känness medh thesso mino opno breffue, att tå iak räfstating hölt medh almogenom j Sudherköpunge aff Hamarkindha häradhe årom [ä]pther² Gudz byrdh medxiii, å sanctæ Birgitto dag, tå kom en skriffit före mik, som Åsbiörn Diäkn hadhe låtit skriffua, ok hon lydde så, at alt thet godz, som fru Birgitta, Magnusa Porsa dotter, hafuer i Gryta sockn, alt thåt skulle cronone tillhöra, huilket iak nämndenna badh, som i nämndenna såtto, att the skuldhe göra för Gudz skuld oc ransaka ok witna, som the wilde före Gudhj ansvara. Tå sagdo the dandemän, som j nämndenne såtto, att the aldrig annat hördhe än the förenämnda godz j Gryta sochn är frälse af hednom hööss ok är förenämndo Birgitto Magnusa Porsa dotterss rätta fädherne, före Gudhj, ok engen annar weet än henna föräldra hafua thet styrt ok rådhet af hednom hööss ok aldrig war ther breff äller bewisning oppå, att thet skulle cronone tillhöra. Epther thet att ingen kundhe annat bewisa, tå dömdhe iak förenämndo Birgitto, Magnusa Porssa dotter, sitt godz tiil rätt frälse ok henna arffuum äpter henne, uthan androm bewisning kundhe förekomma. These godhe män såtto tå j nämndenne: Assar i

¹ Över »Twre» står med senare hand »Ivar».

² Avskriften »apter».

Höristum, Östen Spinke, Nilliss Simonsson, Botwidh Dijäkn, Nisse Slätt, Ingemunder Höök, Magnus Aggason, Mårthen j Sudherby, Nicliss i Skarpinge, Äsbiörn i Grynstadhum, Olaffuer j Redhastadhumb ok Clämith Iämpte. Till witnessbyrdh trycker iak mit insigel ock Gerdt Joansson, heredzhöffdinge j samma föreskreffno Hamarkindhe heradhe, före thetta breff. Skriffuit år ok dag, som för är sagt.

Rubrik över avskriften: Twre Nilsonss östgöta lagmanss dombreff på alt det godz som fru Birgitta Magnusa Porsa dotter äger i Gryta sokn. — 1413.

Under avskriften: Två avritade sigill (Ture Nilssons och Gert Jonssons).

153

Den 24 februari 1414.

Tre män vidimera en avskrift av ärkebiskop HENRIKS i *Uppsala* brev den 15 april 1402 (se nr 130).

Original på pergament i Norska Riksarkivet.

Sigill 1: skadat.

Tryckt i SD nr 1914; DN, VI nr 389.

Wj Clawes grupendale riddare Møleke oc gerith van der. lanken a wapn gøre witerlikt oc openbare alle them. som thænne scrift høre æller see, oss efter wor herris føthelsis aar thusende firehundrethe på thæt fyortende aar, vpa sancti Mathie apostolj dagh, haue seet oc skothet oc hørt grangifleghe fore oss ouerlæsit, eet opet perkmensbreff, wraghet wskrapet oc j alle mate wfalsket oc wmisthænelikt, meth sanne oc wesse hængende jnciglæ jnciglæt, helt oc holdet oc alsthings wæl bewarit, hwilket breff luder ordh fran ordh som her- efter star screuit, (*Här följer nr 130*) Oc til mere, witerligheet herom haue wj latit wore. incigle hengis fore¹ thænne scrift giuet dagh oc aar som fore screuit stander

På baksidan: transcriptum — ærchebiscop henriks breff aff vpsale hwilkelund han hauer jempteland aff koningxdømet, — 1407/1414.

SUNNE SOCKEN

Den 1 maj 1414.

PÅL JOHANSSON i *Digernäs* säljer sin andel i *Genwalla* och i *Svindalen* till REDAR JOHANSSON i *Genwalla*.

Jfr brev nr 94 och ¹⁸/₁₀ 1428.

Original på pergament i RA.

Sigill 1 och 2: remsa.

Tryckt i SD nr 1944; DN, IX nr 221.

Alla the thettha breff høra ælla see helsar iak pawl iowansson j dighranæs kærlika. medh gudh. kænnes iak medh thæsso mino opno brefue ath iak salt hafuer redhar iowansson j genwallom min lut som iak agher j fornemda. genwallom. oc swa thet iak agher j swinadala backa oc ængia medh allom tillaghom oc tillundom som ther til ligger oc lighat hafuer aff forno oc n̄yo j wato oc tørrø nær oc fiærre oc æyngo vndantagho for atta jæmpska mark. fframdelis kænnes iak forscrefne pawl mik hafua. vpbureth forsta pæning oc senstan. for thæsso forscrefna æghor til fullo nøghio. oc th̄y vndanskil iak mik thæsso fornemda. æghor oc minom arfuom oc vnder forscrefna redhar oc hans arfua til æwerdelika ægho. Til mero wisso oc bætre skæl bidher iak fornemde. pawl hedherlikan man herra rawald kirkioherre j sundom oc beskedhelikan man laurenz niclesson ath the siin jncighle hængia for thettha breff. mik æynte incighle hafuande. Scriptum jn parrochia sunda Anno domini M^ocd^oxiii^o. die apostolorum philippi et iacobi

På framsidan: 1414.

På baksidan: Sunne (överstruket och ändrat till Frösö), Genwalla — ONS — A. 9. a. 1: 5. — N:o 2 — 2 Olof Nilssons j Genwalla er nu retta eggaren til dedta Bref N:o 4. Innehollet: Pål Jonsson i Digernäs sållt sin andel i Genwalla och Svindalen till Redhar Jonson, år 1414.

"FOSETUM"

Den 2 april 1415.

JON PILT säljer till ERIK i Övsjö sin gård i Rind i Revsunds socken.

Original på pergament i RA.

Sigill har möjligen funnits på en ur brevet klippt remsa, som nu ej finnes kvar.

Tryckt i SD nr 2062; DN, IX nr 223; Persson, Revsunds socken, II, sid. 78.

Alle the donde mæn som thetta breff höræ ælle se skal thet witerlikit wara ath iak ion pilther haffer salt¹ mit goz biskedolikom mana erik i øiasio thet fornæpdha goz ligendhe i refsundha sokn i rind med alom tillagom næra ok fera i wato ok torræ ra ok ren tun ok topt entæ wndan taakit til meeræ wisso wines mæn som ær torra i sundom anudher i wtby til viissa bedhes iac godha mana jnsigle som ær² hakan i lanszæpna ok anudher i wtby Scriptum fose³tom in pache iij ferii⁴ anno domini M^ocd^oxv.

På framsidan: 1415.

På baksidan: År 1415 har en wid namn Jon Pilcher sålt til Erik i Ösiö sitt gods liggande i Rind. — Refsund. Rind. — A. 14. c. 1: 3.

156

(BOLLNÄS KYRKA)

Den 10 juni 1416.

SIUGHUS i Djupa i Segersta socken i Hälsingland avstår till KETIL HOKSSON sin hustru GUNNIDS arvegods »Sundh» i Rödöns socken.

Original på pergament i RA.

Sigill 1: remsa.

Tryckt i SD nr 2258; DN, V nr 516.

Alla them som thetta breff høra. æller see. helsar iak⁴ siughus ij Dyupe bygiansman. ij særestadha sokn ij helsingalandhe æwerdhelika. medh warom herra, bekennis jak. medh. thesso. mine nerwarandhe opne breffue mik hafua. wndh, oc. vplathit, beskedhelikom manne

¹ Möjligen »salt».

² Ordet »ær» tillskrivet ovan raden.

³ Namnet otydligt skrivet; kan även läsas »sosetum».

⁴ Ordet »iak» tillskrivet ovan raden.

kætil hoksson eth gooz som hether sundh ligiandhe ij Røødh sokn ij jæmptalande medh. allom. tilaghom nær Oc. fiærre holket. gooz som min hwstru gunnidh ærffdh. æpter. sin Brodher magnus Jonsson huars. siæll. gudh nadhe oc fornemda. gunnidh. min hwstrv war ner. widh baldaness. kirkio tha. jak gaff. fornemda. kiætil hoksson fastor oc. fulskiæl pa. thet sama. gooz Oc. sagdhe ther ja. til medh godhom wilia Oc. hafuer forsaghdhe kætil mik giort fulla. nøghio Thy afhendher jak mik Oc. minom arffuom thet sama gooz. Oc. til eghnar thet fornemda. kætil hoksson oc. hans. arffuom til æwerdhelike. æghw, til mere wisso oc skiæll. bedhis iak. hedherliks manz incigle herra pedhars kirkioherra Oc. proaste. ij. Baldaness medhan. jak. siælfuer ænkte haffuer hengia for. thetta. breff, holket thet. scrifuath. war arom. æpter [Gudz byrdh] M^ocd^oxvj^o. fiærdha. dagh. pinzdagha.

På framsidan: 1416 — R. D. — Sakarias Erikson i Weke (under uppvecket).

På baksidan: Hemming Ersson i Wike, 1799 d. 31 Dec. — Suigus i Djupö i Särstadh socken, upplåtit till Kättil Hokson godset Sund i Röödh socken, 1416. — Har tillhört Sakris Ers i Wiklarf. Rödö. d. 14 Jul. . . 25 — A. 9. a. 3: 7.

157

»THÖTÖY»

Den 11 november 1416.

ERLAND FARDJÄKNSSON ger sin sven TURE PETERSSON orlov.

Original på papper hos Heimbygda, Östersund.

Sigill: spår av vaxsigill.

Avskrift finnes i B. E. Hildebrands avskriftsamling i RA.

Tryckt i SD nr 2301; J. L. F. T., II, sid. 135.

Ollom monnom theim som tetha bref see eller höræ lezæ helzar jach erlendhe farteknson meder gudh oc sancto olaf kunge nv oc j ollom tydom kungnickt giørandis ollom gudz winnom ath thenne nerwardendis brefwisare beschedeliko swein thure peterson hafwer warit j mino tenieste j ordh oc j werk som ein dandeswein so ath han hafwer mith orlaf oc er nv farendis til sijth barne fiodh i jemptelandh hwar fore bidder jach ollo dandemen badhe lerd oc leckte oc serdelis mins nadughe herra kungis vmbodisman til hwem han helzt kan ath komast ath j honom forde oc [fre]mighe¹ til thet beste oc ey

¹ Papperet skadat.

hindre eller hindre lathe...¹ for løn af sielfvom ghude som jnghen godh gerninghe olonth le...¹ oc jach gerne wil fortjenne medh ollo ghudo ther mech [w]arder til saght at(?) her meder befaller jach jder gudh oc sancte olaf kunge Scriptum j thøtøy anno Dominij m^ocdxvj jn die festum Martini

På framsidan: 4.

158

BRUNFLO

Den 13 mars 1418.

OLOF i Haga skänker sin sven OLOF JOHANSSON halva gården *Gottand* i *Lockne* socken.

Jfr följande brev och brev ¹⁸/₂ 1426.

Original på pergament i RA.

Sigill 1: remsa.

Tryckt i SD nr 2450; DN, III nr 636; *Persson* Lockne socken, sid. 124.

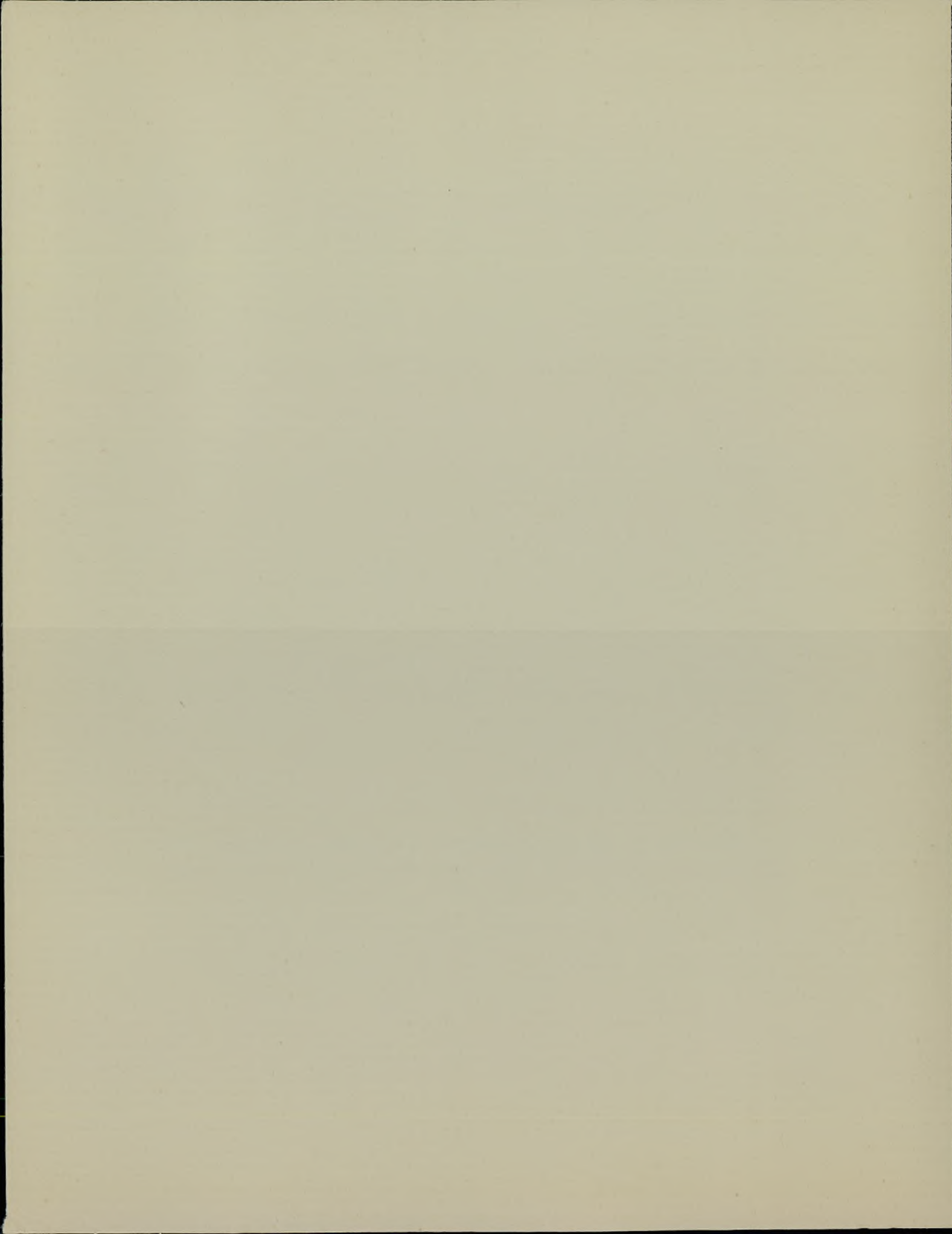
Alla the donde mæn som thetta breff høra aller see skal thet viterlikit vara ath iak olaff j agha kennis thet medh mino nærwarandhe opno breffue mik haffua giffuith olaff ioanson minom swen en halfuan gardh som hether gøtathand, ligiande j løpthen sokn medh allom tillaghom nær by ok ferin j vatho ok thorro holt ok hagma vatn ok vedhestadum som ther til aff aller lighat haffuir, thet frelsar iak honum fore¹ bornum ok obornum ok thakir vndan mik ok minom arfuum ok sæther vndher fornemda. olaff ioanson ok hans arfua til æverdelika ægo, thil mæro visso ok vitnis byrdh thessins breff ær giort medh fullum skælum ok attha fastum brodher j bærø, thyrbjørn j aspanæsi, gregoris j duuuavik, sigwordher j transtadum, joan j angla stadum olaff ibidem olaff j fornastadum asmundher j hakasenge thil mero visso tha hengher iak mith jncigle fore thetta breff Scriptum brunflo Anno domini M^occcc^oxviiij in dominica passionis

På framsidan: 1418.

På baksidan: Lockne. Forsta. — N:o 1.

¹ Papperet skadat.

² Ordet »honum f» følger överstruket.

Pris 5 kronor

UPPSALA 1946
APPELBERGS BOKTRYCKERIAKTIEBOLAG